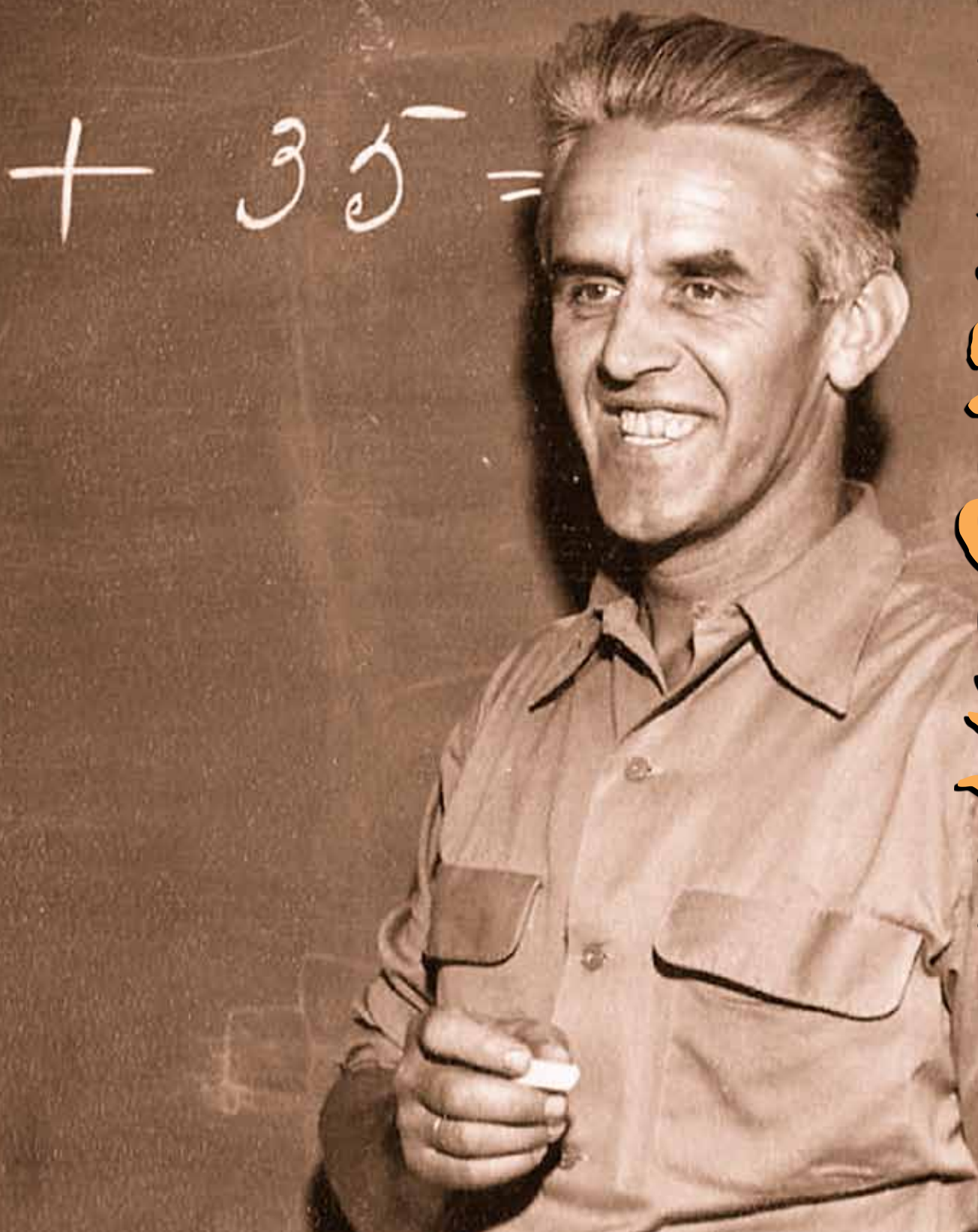

Historielagsnytt

. Lærer/jenere Skolestyrer Olaf Haveråen som holdt 17. mai-talen 1945
- Se artikkel side 18

Husk Vestakogdagen 26. mai

Skoger og Konnerud
Historielag

Hanne Fretheim ny leder i historielaget

Tekst: Per Runar Thoresen

Foto: Tone Sverreson Ørmen

Historielagets 37. årsmøte på Sørvangen ble avviklet med stil og verdighet.

Avtroppende leder Arve Hoven ønsket de 46 fremmøtte velkommen og etter ca. to og en halv time kunne han ønske alle vel hjem og mange hadde med seg gevinster fra et rikholdig gevinstbord etter loddtrekningen.

Historielagets årsmøter inneholder sjelden store kontroverser. Både hovedstyret og de forskjellige komiteer kunne presentere fyldige beretninger som vitnet om stor og allsidig virksomhet, noe forsamlingen tydeligvis satte pris på. I tillegg kunne styret presentere et positivt regnskap og en solid balanse som er et godt grunnlag for driften videre i årene som kommer.

Tre av styrets medlemmer ønsket ikke gjenvalg. Leder Arve Hoven, sekretær Per Runar Thoresen og varamedlem Arnfinn Bråthen ble behørig takket for innsatsen med velvalgte ord og blomster. Valgkomiteen hadde gjort en solid jobb og som ny leder ble valgt Hanne Fretheim. Nåværende nestleder Kai-Roger Olsen overtar sekretærfunksjonen og Jan Sundby Ekeberg ble ny nestleder. Linda Skjeldrum ble valgt til varamedlem og Tone Sverreson Ørmen ble gjenvalgt som styremedlem. Øvrige i styret, Tore Skjeldrum, Steinar Knutsen og Elisabeth Ruud var ikke på valg. Valgkomiteens innstilling fikk full tilslutning på alle øvrige valg i komiteer og utvalg.

Den påtroppende leder Hanne Fretheim i midten omkranset av leder Arve Hoven til venstre og sekretær Per Runar Thoresen til høyre som begge går ut av styret.

«Tankesmie»

Etter det formelle årsmøtet hadde styret lagt opp til en "tankesmie" hvor medlemmene på en del utvalgte områder fikk anledning til å mene noe om lagets virksomhet videre.

Svarene som kom inn vil være et godt grunnlag for styrets videre arbeide i årene som kommer.

Verkenselvaas hemmelig fortid

Tekst og foto: Tone Sverreson Ørmen

Tursti fra Svendsedammen til Stordammen er planlagt, men først må stier ryddes. Konnerud Rotary ved president Tor L. Svendsen avduket den første informasjonstavlen ved Hammerdammen.

De fleste på Konnerud vet ikke om det livet som var langs Verkenselva. Flere hundre arbeidere hadde arbeidsplassen sin ved elva, det var stor industrivirksomhet på denne delen av Konnerud for nesten 300 år siden. Nå gjør Rotary dette kjent, med den planlagte turstien som vil få syv informasjonstavler på strekningen fra Svendsedammen til Stordammen.

Gjensidigestiftelsen har bidratt med 190.000 kroner slik at prosjektet kom i gang. På åpningskvelden var det taler, før det ble pølsefest og underholdning, med trekkspillmusikk fra Asle Halvorsen. Rotary har delt opp prosjektet, for det er fortsatt mye busker og kratt der Konnerudverkets gamle industrihistorie har vært. Men

nå er første informasjonstavle på plass ved idylliske Hammerdammen.

Hanne - den nye lederen

Hei! Nå er nok et årsmøte avholdt i "laget" vårt, og jeg har fått det ærefulle og spennende vervet å være leder i de kommende to år. Mitt navn er Hanne Elisabeth Skjeldrum Fretheim, født og oppvokst i Skoger, Jordbræk gård, gift med en annen Skogerbøring, Trygve og bor i Sande. Hjembygda har aldri "sluppet" taket i meg og da jeg i fjorten år har jobbet på Konnerud, tok jeg utfordringen fra valgkomiteen, og jeg gleder meg! Det nye styret overtar et veldrevet lag med en rekke underkomiteer som springer ut fra engasjerte medlemmer og det jeg har sett og hørt om til nå, det imponerer meg! Jeg gleder meg til å hilse på og samarbeide med flest mulig av dere. Første anledning til å ses, er ved bautaen på Vestskogen, 26.mai! Velkommen!

Til slutt vil jeg ønske hver især en GOD SOMMER!

Hilsen Hanne

Redaktørens vignett

Under denne vignetten burde jeg helst bare skrive om bladet og redaktørrollen, men jeg kan ikke unnlate å reflektere over at jeg nå går ut av styret etter til sammen 10 år hvorav de siste 8 som sekretær. En oppsummering viser at jeg har hatt gleden av å skrive protokoll fra 58 styremøter og 642 saksnr. Mange saker kommer og forsvinner ut igjen for godt, mens mange av sakene blir gjengangere på flere styremøter enten sakene blir stående stand by eller utvikler seg litt for litt.

Jeg kan jo glede meg over teknologiens utvikling med PC og Word som gjør sekretærjobben ganske så mye enklere enn før i tiden. Da jeg hadde min første sekretærjobb i ungdomsgruppa i Konnerud IL for ca 55 år siden brukte jeg en manuell skrivemaskin innkjøpt privat på avbetaling med mnd.lige avdrag kr 45. Da ble det skrevet med blåkopiark eller på stensiler som ble mangfoldiggjort på spritdublikator.

Som redaktør har det vært en stor fordel å sitte i styret også. Da har en første hånds kjennskap til virksomheten i laget og kan snappe opp poenger fra mange kanter.

Det er viktig å bruke bladet til markedsføring av laget, men det meste av stoffet henter vi fra der medlemmene bor eller bodde eller kanskje der deres forfedre bodde. Selv er jeg født under krigen og tenker lett at vi må lenger tilbake i tid for å lage spennende stoff.

Erfaringen viser at tiden 30-40-50 år tilbake er av stor interesse for mange, ikke minst fordi man nikker gjenkjennende til temaene og historiene.

Jeg håper derfor fortsatt å kunne ha god kontakt med styret og det som skjer der samtidig som vi i redaksjonen har øyne og ører åpne for innspill fra alle dere der ute.

De fleste kvier seg selv for å skrive kanskje, - men la oss gjerne få tips så vil vi i redaksjonen vurdere om det er noe vi vil jobbe videre med. Vi venter i spenning.

Per Runar Thoresen / redaktør

Historielagsnytt

Ansvarlig utgiver:

Styret i Skoger og Konnerud Historielag.
Nr. 1 mai 2013 32. årgang.
Bladet kommer ut to ganger årlig- vår og høst
-og sendes alle medlemmene i Historielaget.
Opplag: 750 eksemplarer

Styret

Leder: Hanne Elisabeth Skjeldrum
Fretheim, leder@skhist.no
Nestleder: Jan Sundby Ekeberg
Kasserer: Tore Skjeldrum
Sekretær: Kai-Roger Olsen
Styremedl: Tone Sverresson Ørmen
Styremedl: Steinar Knutsen
Varamedl: Elisabeth Ruud
Varamedl: Linda Skjeldrum

Redaksjonskomité:

Redaksjonen tar imot stoff og bilder fra Skoger og Konnerud.

Redaktør: Per Runar Thoresen
redaksjon@skhist.no
Medlem: Tone Sverresson Ørmen
Medlem: Ingvild Anita Velde
Medlem: Inger Johnsrud
Medlem: Reidar Hyldetoft

Fotokomité

Tar imot bilder fra gammel og nyere tid.
Leder: Ingar Steen
foto@skhist.no

Teatergruppa - Det Dramatiske Selskap

President Arild Sønstrød

Bygdesamlingen på Borge

E-post: post@skhist.no

Postadresse

Skoger og Konnerud Historielag
Postboks 9112, 3006 Drammen

Hjemmeside og e-post

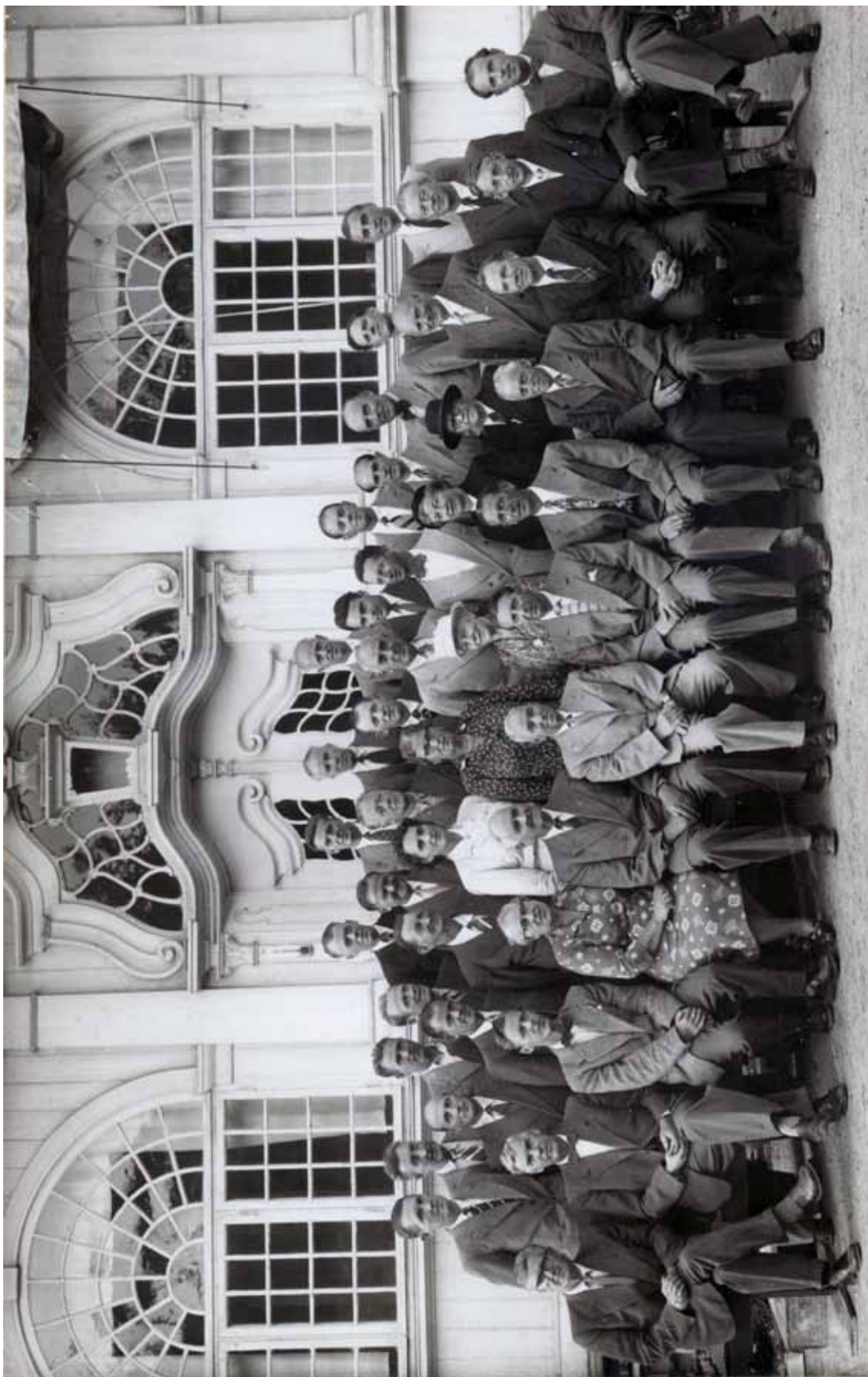
E-post: post@skhist.no
Web: www.skhist.no

Lay out: Print Konsult, Andebu
Trykk: Trykk Service AS, Drammen

Forsidebilde

Tidligere lærer og skolestyrer Olaf Haveråen holdt 17. mai-talen 1945 etter hjemkomst fra fangenskap på Grini.

Skoger kommunestyre 1952-55

1. rekke: Alf Ormås, Erl. Thoresen, Arne Sørli, Svenda Friise, E. O. Hestnes (varaordfører), Einar Aass (ordfører), R. Stahl (rådmann), Sverre Andersen, O. Christoffersen, Henry Stubberud, H. Kr. Skramstad, Alf Bernh. Hove (sekretær).
2. rekke: Roald Johansen, Hans Skjeldrum, Erl. Sørensen, Oskar Gurrik, Borghild Johansen, Gullaug Larsen, Agnes Blichfeldt, Margit Tveiten, Kari Flatla, N. O. Nordskog, Th. Lund Kristensen.
3. rekke: Erl. Thoresen, Knut Lyche, Harald Engelkor, H. Haraldseth, Osc. Nilsen, Juel Larsen, Sverre Gundersen, Leif Andersen, Knut Kristoffersen, Sv. Skagemo, Thorbjørn Andresen, Finn Gjesmoe.
4. rekke: Bjarne Langbo, Erl. Thoresen, Erl. Halvorsen, Ottar Olaussen, Egil Eskerud, John Grimsrud.
Foto: Th. Larsen, Drammen. Bildet er tatt utenfor Austad hovedgård.

Helikopterplattform på Konnerudkollen?

Tekst og foto: Per Runar Thoresen

Det er antagelig ikke mange på Konnerud som har sett konstruksjonen på bildet som fortsatt står i sin flotte skue mot horisonten slik bildet ble tatt. Konstruksjonen ble satt opp på Konnerudkollen i 1978 og for uinnvidde ligner det mest på en Helikopterplattform eller med litt fantasi kunne en kanskje tro at det var en spionsatelitt i et bakteppe fra den "kalde krigen" (Sovjetunionen) som eksisterte til slutten av 1980-årene.

Merket løype til Fornebu

I realiteten var det et radiofyr/radionavigasjonsanlegg som ble tatt i bruk i 1978/79. Dette fyret var en stor fremgang i flysikkerheten og gav flygerne en langt sikrere vei ved innflyging til Fornebu. Anlegget "Drammen Doppler VOR" var det mest avanserte i Norge og det eneste i sitt slag i Europa utenfor Storbritannia.

Anlegget kostet den gang 4 mill kr. Stasjonens 10 m høye søylehus har et perforert ståldekk som skal hindre radiosignalene i å treffe det nærmeste terrenget. Oppå ståldekket som har en diameter på 30 m, står 50 halvmetershøye antenner i en sirkel. Anlegget mistet mye av sin betydning sydfra da Gardermoen i 1998 overtok som flyplass.

Hva skjer nå med tårnet?

Vi kontaktet Asbjørn Gaustad som bor på Konnerud og jobber i Luftfartsverket. For ikke å gå oss vill i tekniske detaljer, gjengir vi hans innspill i forhold til tårnets skjebne videre.

I fly-verden heter den Drammen VOR/DME og den var startpunktet på innflyging til Fornebu fra vest. Nå har den en mer generell funksjon.

Både VOR og DME er utstyr som hjelper flyene med navigasjon. Historisk var disse stasjonene helt avgjørende, men nå er GPS-basert navigasjon i ferd med å ta over. Overgangen til GPS vil medføre at VOR-anleggene legges ned, men en del av DMEene beholdes slik at flyene har noe å hjelpe seg med dersom GPS-satellittene eller utstyret i flyet faller ut.

VOR angir avstand og retning fra flyet til stasjonen mens DME angir bare avstand. VORen på Konnerud er en doppler, eller DVOR, som er en avansert utgave med meget god nøyaktighet og rekkevidde.

VORen på Konnerud er fortsatt i drift, men vil trolig bli slått av i løpet av 2013 DMEen er i full drift og skal være det.

Konnerud har gunstig beliggenhet. Det er derfor mulig at Avinor vil installere antenner for flyradio (VHF) når VORen er slått av. Endelig beslutning er ikke tatt om dette.

Ut fra ovennevnte kan vi vel konkludere med at det fortsatt er sikrere å fly enn å kjøre bil.

KARI DU BEDÅRE

-trønderjenta på Blentenborg

(Blentenborg bokkollektiv ligger rett vest for Konnerud gamle kirke)

«Moren til CP-rammede Kari skulle bare ta seg en «luftetur» fra fødestuen 9. juni 1941, men kom aldri tilbake. Kari ble sendt mellom pleieforeldre og stadig nye institusjoner. Hele tiden bar hun på en drøm om en jobb, et hjem og en familie som alle andre.» Men det ble hele 23 år som Konnerudjente med Blentenborg som hjem før drømmen langsomt og sikkert gikk i oppfyllelse.

Av: Reidar Chr. Hyldetoft Sr. hyldetoft@online.no

Veien til Blentenborg

Kari Helene Fossbakken (71) fra Skogn fikk plass som voksen CP-rammet på Blentenborg i 1967. Dette var stort for Kari, som hadde tilbragt sine første 26 år på forskjellige institusjoner. Tidligere hadde hun måttet svelge mange skuffelser. Størst var beskjeden om at hun ikke fikk plass ved Trollsletten CP-hjem i Trondheim fordi hun var for gammel! Og testen ved attføringsinstituttet i Oslo som konkluderte med at hun nok aldri kunne regne med å komme i jobb. Siden ble det Fredrikstad, Hamar, Lundheim Folkehøgskole i Moi i Rogaland og Riska Arbeidshjem utenfor Sandnes de neste årene. Det var i disse skoleårene Kari's sans for tallbehandling kom for en dag. Martha Melhus, lederen av CP-foreningen, fikk høre om Kari idet inntakene til Blentenborg ble iverksatt fra hele landet. Kari søkte og fikk plass fra 14. september 1967. Det var stort å få eget rom på 12 kvm. Tenk å kunne trekke seg tilbake på eget rom når en følte for det. Det ble en form for frihet hun aldri hadde opplevde tidligere i livet.

Godt miljø

Miljøet på Blentenborg var trygt, forutsigbart og godt. Kari ble raskt et samlingspunkt i miljøet, og samarbeidet med besty-

Kari Fossbakken Vinn's dyktige sekretær gjennom 23 år.
Foto: Reidar Halden, DT.

rerparet Øyvind og Gunvor Skaarnes var det aller beste. Alle beboerne var jo «oppegående», slik at aktiviteter kunne foregå både på dag- og kveldstid. Men Kari hadde ikke gitt slipp på sine øvrige drømmer. Thor Kjell Marthinsen (første leder ved Vinn Red.anm.) var styremedlem på Blentenborg. Ved et besøk sa Kari til han: «Jeg skulle ønske jeg hadde et arbeide å gå til!» Det viste seg at det var rett person å henvende seg til. Da Vinn Industri Drammen AS ble åpnet som et arbeidstilbud til 20 yrkeshemmede i januar 1985, fikk Kari tilbud om stillingen som kontorassistent med ansvar for sentralbord, lønninger og bokføring. Kari slo til, og fikk sin første jobb i en alder av 44 år.

Trønderjente med tæl

Under vekslende forhold, med stadig nye og krevende arbeidsoppgaver, var Kari med på bedriftens vekst og utvikling. Hun var en «hønemor» for ansatte, og passet på at alt gikk riktig for seg enten det gjaldt lønnsutbetalinger, arbeidsmoral eller HMS-tiltak. Og vi må poengtere at lønnsutbetalingen foregikk fiks kontant i små greese-papirposer. Da hun ble pensjonist som 67 åring hadde bedriften doblet antall ansatte og økt omsetningen med 700 %. Kari holdt orden i lønninger, utgående fakturaer og regnskapsbilag. Kunder som var sene betalere fikk en telefonisk henvendelse fra Kari som fikk fart i betalingsviljen. Saksbehandleren på Statens Attføringsinstitutt på Sinsen i Oslo, skulle bare visst hvordan ei jente med tæl gjorde hans ord fra 1959 til skamme: «Du vil aldri få muligheten til å komme deg i jobb!» Kari fikk altså en arbeidsdag over 23 år ved Vinn som ansatt funksjonær på spesialkontrakt med full arbeidsuke. I travle perioder ble det ulønnet overtidsarbeide.

Kari sammen med Vinn-gjengen hvor hun var «mor» og pytt i panne gjennom mange år. Faksimile «Hjemmet».

Hun kunne nemlig ikke tjene mer enn 1 G. Da ble det rabalder med trussel om å miste uføretrygden. Til innsatsen hennes gjennom alle disse årene hører også alle ting hun ordnet opp i som verneombud.

Kari var også med på å holde HMS-kurs for andre Vekst-bedrifter i Buskerud. Hennes store fortrinn var godt humør og en genuin evne til å skape tillit hos yrkeshemmede. Da Kari ble pensjonist, ble hun lenge etterpå «etterlyst» av fornøyde kunder som savnet hennes velkomsthilsen når de ringte til Vinn: «Vinn Industri, værsgod!»

Endelig - egen leilighet

Etter 23 år som «Konnerud-jente» på Blentenborg fikk Kari endelig tilbud om egen leilighet på Åskollen i 1990. Kari forteller i et intervju med DT & BB i forbindelse med sin 60. års dag 2001: «Da jeg fikk leilighet trodde jeg nesten ikke det var sant. At jeg skulle få meg et sted hvor jeg kunne komme og gå når jeg ville, og låse døren og være for meg selv hvis jeg ønsket det. Mange var skeptiske. Ville jeg kunne greie dette, jeg som til de grader var preget av institusjonslivet? Jeg hadde hatt folk rundt meg 24 timer i døgnet, og hadde ikke lært å ta ansvar selv. Flere hadde sagt at jeg burde få meg en egen leilighet, men jeg tvilte også selv. Nå angrer jeg ikke. Er sjeleglad for at det skjedde. Men jeg ser tilbake på institusjonslivet som en nyttig erfaring.» I leiligheten stiller Kari seg selv. Kjøkkenet er spesialdesignet med nedsenkbare benker og tekniske hjelpemidler. Hjemmehjelpen kommer noen timer i måneden. Øvrige gjøremål gjør Kari selv.

Facsimile reportasje om Kari i ukebladet «Hjemmet».

H.M. Kong Olav 5 hilser på Kari ved Besøk på Blentenborg under ski NM 1978. Foto: Reidar Halden.

Familiedrømmen

Omtalen av Kari i DT & BB lørdag 26. mai 2001 ble lest av en journalist fra ukebladet Hjemmet, Arild Mikkelsen. Han tok kontakt med Kari, og skrev en reportasje med tittelen: «CP-rammede Kari drømte om et vanlig liv». Reportasjen avslutter med: «Tenk, hvor artig det måtte være å få seg litt slekt for en som alltid har vært alene i verden!», drømmer Kari Helene Fossbakken. Etter ganske kort tid ble hun kontaktet av slektninger fra Kongsberg i sør til Namsos i nord. Kontaktene var overveldende fra halvsøsken med familie. I ettertid gikk altså også den drømmen i oppfyllelse, og turer til Trøndelag og gjensitter på Åskollen skjer ofte. Men båndene til Blentenborg og Konnerud er fortsatt sterke. Hun har holdt kontakten hele tiden siden hun flyttet ut. De fleste jule- og nyttårshelger er tilbragt sammen med vennene på Blentenborg som en populær gjest. Men når vi spør Kari om hun føler seg som «Konnerudjente», drar hun litt på det. På et vis er hun jo det etter så mange år i miljøet, hvor hun også har hatt verv som kasserer for både Konnerud Menighets 6. års klubb og Menighetsrådet. Kasserer var hun også i Buskerud CP-forening i mange år. Fra 2011 er hun styremedlem. Naturlig nok er hun opptatt av den videre utviklingen med Blentenborg. Men hun håper at de som fortsatt bor der fra «rekrutteringskullet» i 1967, samt de nye som kommer får et godt hjem i forutsigbare og trivelige omgivelser. Trønderjentas drømmer gikk altså i oppfyllelse med egen leilighet, fast jobb og stor familie, ja, du Kari du bedære...

Skogers idrettsdronning

Til minne om Henny Lehn, f. 10.11.1924 – d. 16.03.2013

Fra oppveksten min husker jeg at vi av og til kunne se en slank dame med rank holdning og lange, spenstige skritt, passere forbi oppe på Fjellsveien i høyt tempo. Det var Henny Lehn på vei hjem fra byen, fortalte mor med beundring i stemmen. Henny var nok kjent i Skoger som den sprekkeste dama i bygda, men ellers var ikke de store idrettssprestasjonene hennes særlig utbasunert. Hun levde et stille og beskjedent liv med familien borte på prestegården, og mange var nok ikke engang klar over hvilket talent hun hadde vært.

Av: Inger Johnsrud

Kilder: Skauger 1983. Div statistikker.

Henny startet sin idrettskarriere ved at hun ble med søsteren Bjørg i terrengløp i Asker. Resultatet ble at Henny tok andreplassen etter Bjørg, som vant, og begge ble tatt ut til landskamp i friidrett på Bislett mot Romania. Landskampen ble holdt i juli i 1955, men Henny var allerede over 30 år, trebarnsmor og bondekone, så noe fast treningstid var det ikke mulighet for. Likevel kom hun på tredje plass på 800 meter med tiden 2.28.8. Etter dette ble hun med på flere samlinger i idrettsforbundets regi under ledelse av Stein Johnsen. Disse samlingene foregikk en gang hvert år, og her ble treningsopplegget gjennomgått. Så var det opp til utøveren selv å gjennomføre treningen resten av året. Henny trente ved å løpe i skog og mark, gå på ski og spille håndball.

Henny med sine gode norske treski.

Facsimile fra Drammens Tidende 1974.

17. september 1955 var det på ny landskamp på Bislett, denne gang mot Danmark, og nå satte Henny like godt norgesrekord på 800 meter med 2.25.5. Tiden kunne ha blitt enda bedre, men hun ble stengt inne ved lista i oppløpet, uten mulighet til å avansere, og endte på tredje plass. I norgesmesterskapet året etter tok hun bronse, og i 1957 ble det sølv.

Henny var en allsidig idrettskvinne, og var særlig aktiv innen håndball, ski og terrengløp, i tillegg til friidretten. Hun vant 6 gull, 9 sølv og 6 bronse i kretsmeesterskap, i tillegg til andre mesterskap. Hun mottok Buskerud Håndballkrets fortjenestemerke i 1967, og tok idrettsmerket hvert år helt opp i høy alder. I 1979 fikk hun også Statuettklubbens hederspris, som er høyeste utmerkelse i forbindelse med idrettsmerket.

Henny Lehn er oppført som eldste rekordsetter på 800 m noen gang med sine nesten 31 år!

Vi har ei gammel tante som heter Monica

Av: Tone Sverreson Ørmen
(datter av yngste søster til Henny)

*Vi har ei gammel tante som heter Monica
Og når a' går på torvet
Vi hermer etter a'!
For sånn svaier hatten, og hatten svaier sånn
Og sånn svaier hatten, og hatten svaier sånn!*

Det var sangen vi hørte i familielag på Prestegården.

Tante Henny

Henny Lehn født Gjertsen var en av de 8 barna til Hans og Kasandra Gjertsen.

De var syv jenter og en gutt, tre av jentene Bjørg, Doris og Henny, var trekløveret på tur. De gikk mye i fjellet, Hardangervidda på kryss og tvers forteller Doris, som er den eneste igjen av den store søskenflokk.

Hun kan fortelle meg litt om den spreke søstera som også var min sterke og spreke tante.

Flink var hun også hjemme, Henny var tidlig oppe og gav moren og faren vår kaffe, sier Doris. Med godt humør, som nesten kunne være litt irriterende for oss andre som hadde lyst til å sove. Sprek og aktiv var hun alltid, hun klatret i trær, helst de uten grener, med raske grep kom hun høyt opp på stammen, minnes Doris.

Den tiden da Henny var ung var det ikke organisert idrett. Kvinner, ja de skulle ikke svette eller drive kraftutfoldelse. I 1952 ble

Tantebarn på trappa: Tekstforfatter Tone Sverreson Ørmen med sløyfe i håret. Sønn av Bjørg, Rune Kaspersen og Doris datter Turid Johansen.

langrenn for kvinner innført som OL-gren. De kvinnene som drev med idrett, måtte kle seg som menn for å bli med i konkurranser. Storesøster Doris tror at hvis Henny hadde fått drive med organisert idrett fra hun var liten hadde hun vært en stor idrettsstjerne, for hun var et talent i mye.

Men stjerne - ja det har hun alltid vært i mine øyne.

Det var alltid hjerterom på «prestegården». Hun var ei tante som var morsom og aktiv, tantebarna sto i kø for å være hos henne. Jeg var selv et av tantebarna og maste meg til å være på prestegården til stadighet.

Har mange hyggelige minner, fikk overnatte mange ganger og om kvelden fikk jeg være lenge oppe, så på «Festus» på tv, det var veldig spennende. Men jeg måtte tidlig opp å være med i fjøset, morgenstund på kjøkkenet sammen med onkel Bjørn og harehunden «Florri» var det beste sted på jord.

(Som veldig liten syntes jeg det var litt ergerlig at faren min ikke hadde giftet seg med tante Henny, det var vel for at jeg gjerne ville bodd på Prestegården.)

I ettertid setter man enda mer pris på de gode barndomsminnene og i barndommen var det som nå alltid gøy å hoppe i høyet og boltre seg rundt på en bondegård.

Fammlien Gjertsen. Henny nr 2 bak fra v. Foran: Hans Gjertsen med Nelly, Astrid, Edith og mor Kasandra.

Bak: Bjørg, Henny, Doris, og Solveig. Broren Odd var ikke tilstede da dette bildet ble tatt like etter krigen.

Konnerud Skytterlag

Det er ikke så mange "Konnerudverkinger" som vet at det har eksistert et Konnerud Skytterlag men så er altså tilfelle. Avdøde Kristoffer Halden fant da han skulle restaurere Vestmannsbråtan (gården øst for Klubhuset til KIL) for en del år siden noen gulne dokumenter i ene veggen som fortalte om skytevirksomheten i årene 1910 -1912. Det var en artig lesning for på disse listene fantes navnene på svært mange av datidens våpenføre menn i bygda. Noen protokoller fra lagets møter eller lover fantes ikke. Ei heller noe om stiftelsen eller når laget ble nedlagt. På et tidspunkt gikk laget inn i Riflen Skytterlag som senere fusjonerte med Skoger Skytterlag og heter nå Riflen / Skoger Skytterlag.

Av: Normann Solberg (Tilpasset av Per Runar Thoresen)

På daværende tidspunkt var skytterlagene en almen samfunnsak tilknyttet "Det frivillige skyttervesen" og som på en måte var lagt inn under Forsvaret. Forsvaret støttet budsjettmessig opp med penger til våpen og ammunisjon. Landet over var det sterke krefter som heller hadde sett landet som en fri og uavhengig stat uten union med Sverige. Bl.a. kan nevnes Henrik Wergelands far, Prosten Nicolai W., mens man på den annen side hadde "unionistene" med bl.a. Grev Wedel Jarlsberg. Hans tale til Stortinget vedr. den saken i 1814 bærer tydelig preg av den pragmatiske holdningen at stormaktene hadde talt og at vi ikke hadde noe annet valg enn union eller krig med Sverige. Når en i ettertid kjenner våre forsvarsmuligheter er det slett ikke vanskelig å være enig i dette.

Men frihetstanken vokste og i 1880 åra ble det mer og mer klart at man trang et forsvar. Et av leddene i dette var det "Frivillige Skyttervesen" som ble stiftet i 1893.

Grunntanken bak det "Frivillige Skyttervesen" var forsvar av land og frihet, men skytterlagene i dag er mer for sportsvirksomhet å regne med et tungt element av jegere i medlemsmassen.

Dog har det vært manges oppfatning at sammenhengen mellom skytesporten og forsvar hadde stor betydning i 1940 og også for den sterke forsvarsvilje og tanke etter 1945. På en måte var vel dette en slags forløper til etterkrigstidens Heimevern.

Skytterlag i Skoger også

Konnerud Skytterlags eksistens i en større sammenheng kan være gjenstand for flere vurderinger og er historisk interessant for Historielaget. Skoger Skytterlag (Nå Riflen/Skoger Skytterlag) eksisterte muligens parallelt med Konnerud Skytterlag og redaksjonen mottar gjerne innspill på det.

Kjente Konnerudfamilier på skytelisten

I artikkelen ser vi en faksimile av Aarsmeldingen fra 1912 og her

Faksimile av årsmelding for 1912 hvor det var registrert 1945 skudd.

fremgår at P.O. Braathen var sekretær og han bodde i sin tid også på Vestmannsbråtan.

P.O. som han ble kalt var en meget skrivefør dikter, skjerper og bygdeoriginal som hadde ordet i sin makt og hadde fartstid i Skoger Herredstyre også i sine yngre dager og var antagelig den fødte sekretær i skytterlaget.

På skytelistene fremgår mange kjente Konnerud-navn med lokalhistorisk klang og i et lite utdrag nevner vi: Nilsen, Furuvall, Thielemann, Hoff, Brekke, Skjellsbæk, Kittelsen, Høida, Gomperud, Mortensen, og Thorrud. Det var 3 stk Thorrud på lista og den ene Anders Thorrud var bestefar til Historielagsnytt's redaktør og var 40 år da skytelisten ble skrevet i 1912. Det ble skutt på 3 avstander – 100 m – 200 m og 400 m. Antall skudd og poeng er oppgitt. Det ser ut til å være konkurrert i 3 klasser.

Krag -Jørgensen

Etter all sannsynlighet brukte de fleste Krag -Jørgensen geværet som gjorde store landevinninger på slutten av 1800-tallet. Dette var datidens mest avanserte og effektive håndvåpen som Infanteriet og Dragonregimentene (Kavaleriet) ble utstyrt med.

Disse ble produsert i tusentall ved Kongsberg Våpenfabrikk. 1898-modellen ble så etterspurt at USA kjøpte på lisens "Kragen" til mange av sine hæroppsetninger.

En Krag Jørgensen rifle som også ble solgt til USA.

Sammendrag av skytningen.

L. nr.	Skytter:				Mot normalskive										Hertil kommer			Klasse.	
	Navn.	Fødsels- aar.	År, m. & eller år.	Antal skud	paa 100 m.		paa 200 m.		paa 400 m.		paa 600 m.		paa 800 m. og længere fjeld.		skud ant.	antal skud			
					Antal skud	Po- siti- sum.	Antal skud	Po- siti- sum.	Antal skud	Po- siti- sum.	Antal skud	Po- siti- sum.	Antal skud	Po- siti- sum.		med lig- skive.	uden lig- skive.		under indtryk- tæn.
1	Karl Rille	1883	a	32	280	06	240	100	1105						325			3.	
2	Knut Lunde	1863	a	78	136	22	161	30	370						46			3.	
3	Ligvard Pedersen	1878	a	14	111	65	399	85	641						166			3.	
4	Marthin Høngum	1884	m	10	67			20	56						30			2.	
5	Ole Kristian Furestad	1885	m	10	61	5	28	18	118						33			2.	
6	Marthin Johnsen	1881	m	10	75			20	120						30			2.	
7	Ludvig Thorsen	1869	1890				2	15	12	98					10			3.	
8	Asbjørn Kullerud	1878	a	20	732	10	70	25	133						55			2.	
9	Harre Hoff			5	38	18	125	51	308						74			2.	
10	E. Høngum	1872	a				26	173	61	408					87			2.	
11	Anders Høngum	1885	a	10	56	12	72	12	53						37			2.	
12	Jakob Laach	1874	a	15	126	23	136	195	1369						235			2.	
13	Edo. C. Brækkhus	1871	a				15	113	31	135					46			2.	
14	Liksaund Thorud	1882	m	5	38			35	208						40			2.	
15	Anders Thorud	1863	a	21	133	10	51	9	41						40			2.	
16	Toll. Siltun	1886	m	11	80	0	64	62	352						67			2.	
17	Anders Brække	1891	a	14	60	14	71	12	56						45			2.	
18	Ole Skjeltan	1874	a	5	41	10	46	21	62						35			2.	
19	Anders Skjeltan	1865	m				3	17	5	35					5			1.	
20	Ole Skjeltan	1865	a	15	108	20	120								37			2.	
21	Karl Skjeltan	1874	m	6	16	5	16								11			1.	
22	Anders Skjeltan	1874	a				10	28	28	180					38			2.	
23	Anders Skjeltan	1878	a	26	166	20	120	5	39						51			2.	
24	Anders Skjeltan	1874	m				20	128	15	93					35			2.	
25	Anders Skjeltan	1878	a	10	120	10	55	0	26						46			2.	
26	Anders Skjeltan	1878	a	14	86	22	147	11	72						42			2.	
27	Anders Skjeltan		m				6	51	70	51					16			1.	
28	Anders Skjeltan	1878	m	24	112	2	5	10	66						36			2.	
29	Anders Skjeltan	1878	a	10	88	22	121	10	116						42			2.	
30	Anders Skjeltan	1878	a	20	86	10	10								30			1.	
31	Anders Skjeltan	1878	a	35	137										35			1.	
32	Anders Skjeltan	1878	m				5	1							5			1.	
33	Anders Skjeltan	1878	a	17	104	15	86	4	22						36			2.	
34	Anders Skjeltan		a	15	120	30	203	33	203						78			3.	
35	Anders Skjeltan		m				6	15	13	65					17			2.	
36	Anders Skjeltan		a	31	161	5	24								36			1.	
37	Anders Skjeltan		a	14	84	4	22	21	145						39			2.	
38	Anders Skjeltan		a				40	305	70	87					50			3.	
39	Anders Skjeltan		m				11	45							10			1.	
40	Anders Skjeltan		a	30	214										30			1.	
41	Anders Skjeltan		a	15	134	29	223								44			3.	
42	Anders Skjeltan		m				6	46							6			1.	
43				487	647		1091								2225				

Bjørn Skalstad - Butikken, hesten og kirken

Av: Per Runar Thoresen

Kremmerblod fra "Skauer"

Konnerud's eldste landhandel - Skalstad landhandleri - ble etablert i 1868 – 10 år etter at Konnerud Gamle Kirke stod ferdig. Det var H.G. Wisting (Gullsmed opprinnelig fra Oslo) som etablerte butikken etter at han noen år på gården N. Imjelt i Skoger solgte gården i 1868 og startet opp butikk på Konnerud. H.G. Wisting var for øvrig onkel til den kjente Nordpolarer Oscar Wisting. På Konnerud og i Skoger er det mange etterkommere etter Wistingslekten. Forut for butikketableringen var det restriksjoner på slike etableringer på landet. Det skyldes bekymring for byene og engstelse for at landsfolk skulle kjøpe seg for meget til fant som det het.

H.G. Wisting og hans hustru hadde 7 barn. Datteren Karoline ble gift med Anders J. Skalstad f. 1848 fra Skallestad i Skoger (der Gro og Steinar Lunda nå bor) Skalstad tilhørte forøvrig den gamle slekt fra N. Skjeldrum. Svingersønnen Anders overtok Landhandelen etter sin svigerfar

Anders Skalstad var en velaktet mann både i Skoger og på Konneud og hadde en rekke tillitsverv i sognet og satt også i Herredstyret. Etter Anders J. Skalstads død i 1923, drev enken Karoline butikken frem til 1931 da deres eneste sønn Bjørn Skalstad overtok butikken.

Bjørn Skalstad

Bjørn f. 1889 drev butikken fram til 1956 da han solgte butikken til nok en Skogerkar Thorbjørn Berg fra Sagbakken som flyttet butikken til større lokaler på den andre siden av gaten.(gården "Grotten"). Denne butikken la inn årene i 1978.

Bjørn ble en like aktet kar som sin far og engasjerte seg på mange nivå i samfunnet på Konnerud og Skoger. I tillegg drev han gården med noen få husdyr og et større skogområde.

*Bjørn Skalstad i hverdagshabitt. Fra fotoarkivet.
Foto: Ørnulv Bache.*

Litt om butikken

Butikken var en god gammeldags landhandel med betjening over disk med alt fra mjølkasser og sildedunker, rivetenner og diverse utstyr til hest og krøtter.

På bakveggen var det en rekke skuffer av ulike størrelser.

På innsiden av døren hang en bjelle som ringte når døren ble åpnet.

I min barndom var dette møteplass for alle som bodde ovenfor Konnerud Skole og inn til Eikerdelet ved Ormetjern. Grubegt, Gomperud og deler av Hauanveien hørte også med.

På ytterveggen var det en parafinpumpe hvor man pumpet opp tilmålte mengder fra et stort jernfat før man tappet det ned i kundens beholder. Det var ikke mange som hadde telefon og butikkens telefon ble flittig lånt ut til kunder som hadde viktige oppdrag, det seg være legebehov eller kontakt med offentlige kontorer. Såkalt "kjerringprat" var det nok mindre av for telefonen var bare delvis skjermet fra butikken.

"Åpen Post"

En annen lite anonym sak var posthyllen i det ene hjørnet hvor all posten til folk i Grubegt, og omkringliggende steder ble lagt. Postmann Tveten la fra seg posten her før han kjørte videre med

Den gamle butikken. Vi ser gjerdet som skille Stubberudveien og Grubegt. Fra Fotoarkivet.

hest og slede/kjerre og leverte langs Stubberudveien. Daglig rutine var at vi bladde gjennom postbunken for å se om det var brev og man kunne selvfølgelig ikke unngå å se rosa konvolutter og slemme kravbrev til naboer og andre kjente.

”Handling på Krita”

For folk flest var det lange dager mellom hver lønning og det var ganske vanlig at man handlet på bok som det het. Ikke alle mestret dette (avbetaling heter det vel i dag) og en kom lett på etterskudd mer enn ønskelig. Bjørn Skalstad var jo en særdeles snill mann og slapp nok mange kunder lenger enn ønskelig. Han mislikte sterkt å mase om innbetalinger, men han skulle jo leve han også. Jeg er sikker på at han gjennom disse årene i butikken hadde store tap på fordringer.

Egne Jordbruksprodukter

Skalstad hadde jo et større småbruk og en del produkter/grønnsaker ble hentet fra egen avling. Det kunne være poteter, kålrabi og annet.

Bjørn Skalstad som arvet butikken etter sin mor var ingen typisk butikkmann, Han var i langt bedre humør utenfor butikken og det beste du kunne kjøpe var rabarbra om sommeren. Da stakk han ut i hagen og skar på rot.

”Bakveien”

Butikken stengte kl 1700, men det hendte jo at vi unger ble sendt ned senere for å kjøpe manglende og nødvendige varer ved å knakke på bakdøren til butikken. Naturlig nok var de gjerne litt ”grinete” da og dette var ikke drømmejobben vår.

De som var litt eldre enn min årgang forsøkte seg av og til inn mot helgen å kjøpe øl fra bakdøren. Lovlig var det vel ikke men Skalstad hadde vanskelig for å si nei.

Eget Melkeutsalg

Bjørn Skalstad hadde en husholderske- den svenske Frøken Andersson. Hildur het hun og betjente et eget melkeutsalg i kjelleren fra bygningen ”Grotten” på den andre siden av veien. Der var det ganske kjølig og hun hentet opp melk fra 50 liters spann som ble helt over i våre 2-3-4 liters spann. Det var en spesiell ”meierilukt” der og jeg kjenner den fortsatt når jeg mimrer tilbake i tid. Senere ble det både brune og blanke flasker og bæ-

Bjørn Skalstad og Blakken. Fra Fotoarkivet.
Foto: Ørnulv Bache

Bjørn Skalstad i finstasen. Han ble 95 år og dette er antagelig et av de siste bildene av ham. Foto Reidar Halden.

restativer. Frk. Andersson ble senere fru Skalstad og ikke vet jeg om dette skyldtes moralske eller praktiske grunner.

Hesten

Bjørn Skalstad hadde noen kuer, høner, hest og elghunden Tass som ble ganske bister på sine gamle dager. Driften av småbruket var nok mer i Skalstad’s gate og han trivdes med våronn/høsting og hesjing av gras på jordene. Vi var med på potetopptaking, innkjøring av høy og andre gjøremål og det satte han pris på. Men vi kunne også gjøre litt ugang med gjemselslek mellom hesjene etc. Da brummet han litt, men det stakk ikke så dypt. Han stelte godt med Blakken – en fjording – og var i perlehumør da han var ute på hesteoppdrag.

Kirke og samfunnsengasjement

Man skal være forsiktig med å mene noe om andres forhold til vår herre, men Bjørn Skalstad var i hvert fall en sann venn av Kirken. Han var Kirkeverge i en menneskealder og ved sin død viste det seg at han hadde testamentert betydelige verdier til Konnerud Kirke og det ble en avgjørende startkapital som gjorde det mulig og bygge Konnerud nye Kirke som stod ferdig i 1996.

I tillegg til hans engasjement i kirken satt Bjørn flere år i Skoger Herredstyre og både i styret og forstandskapet i Skoger Sparebank. Han var også svært interessert i gruvedriften på Konnerud og kunne fortelle mye om dette og vareleveranser til Konnerud-kollen Turisthotell.

Speedbanen og Hjallia i Vestbygda

Tekst og foto: Reidar Halden

Skøyteklubben Speed ved Svingen i Vestre Skoger ble startet i 1955 av et gjeng bandyivrige voksne og yngre gutter. De la h.h.v. 150/75 kr i felleskassa før oppstart. Harald Engelkor og sønnene Øyvind og Elring Pedersen var Primus Motor i klubben.

Banen ligger flott til ved "Verkselva" på Svarterud's eiendom 1965.

Mekanikerne Harald Engelkor og Erling Pedersen gjør den første pumpa klar til skøytebanen i 1950.

Flyttingen av hytta (arbeidsbrakke)- det første klubbhus fra militærleiren på Jordbrekkskogen til skøytebanen 25. nov. 1956.

Nylig avdøde Hjallis på arrangement Vestbygda Skole hvor han får overrakt blomster fra Øyvind Pedersen ca. 1980. Hjallis var vel her litt over 60 år.

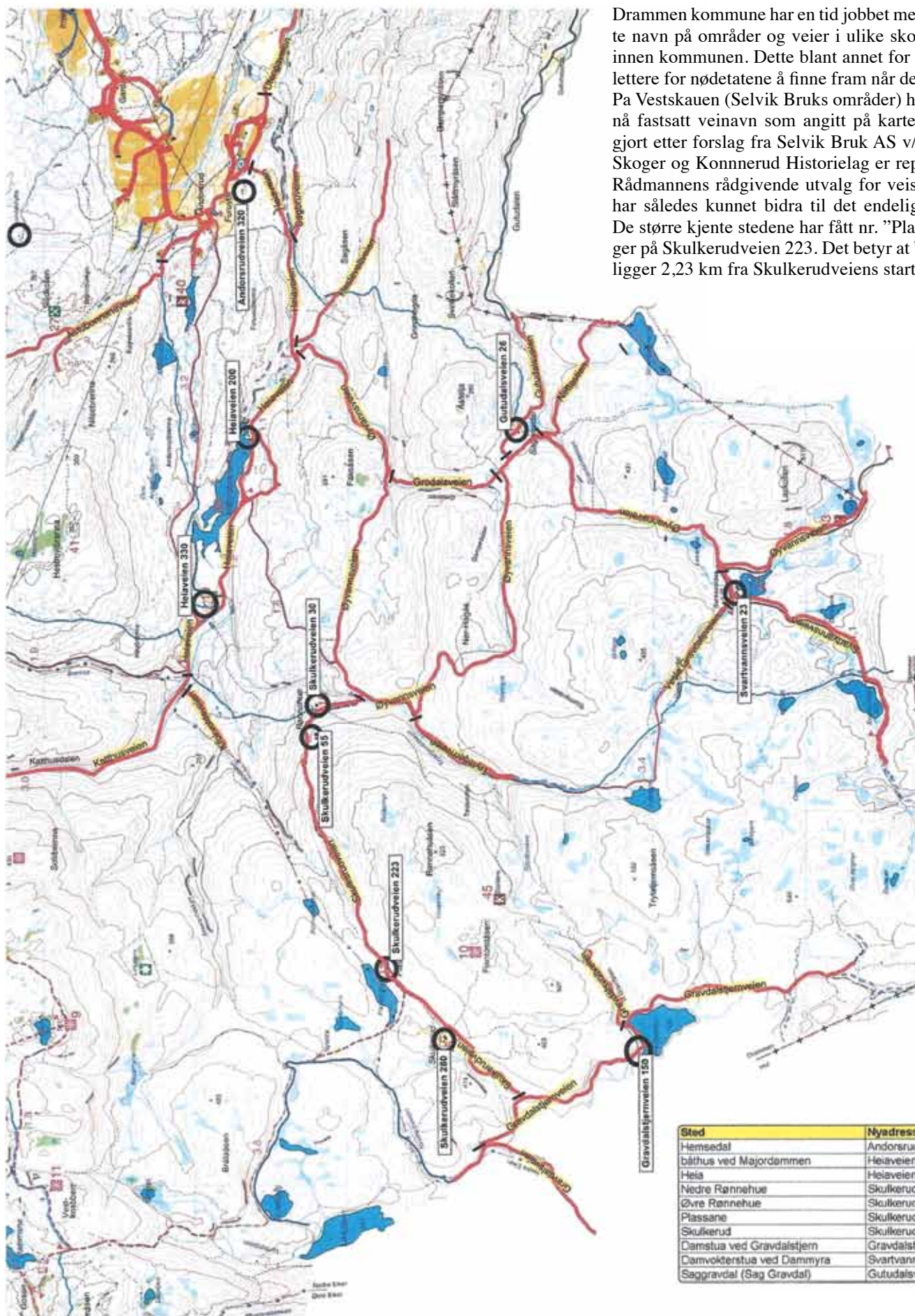

Anders Hagen- den første formann i Speed.

Skøytedag på Speedbanen 14. februar. 1982. Ellen Svendsen og Trond Halden i fint driv.

Matrikkeladresser i skogsområdene

Drammen kommune har en tid jobbet med å fastsette navn på områder og veier i ulike skogsområder innen kommunen. Dette blant annet for å gjøre det lettere for nødetatene å finne fram når det er behov. På Vestskauen (Selvik Bruks områder) har bystyret nå fastsatt veinavn som angitt på kartet. Dette er gjort etter forslag fra Selvik Bruk AS v/ Erik Juel. Skoger og Konnerud Historielag er representert i Rådmannens rådgivende utvalg for veisaker og vi har således kunnet bidra til det endelige resultat. De større kjente stedene har fått nr. "Plassane" ligger på Skulkerudveien 223. Det betyr at "Plassane" ligger 2,23 km fra Skulkerudveiens start.

17. mai 1945

Konnerud Hjemmestryketropp 17. mai 1945. Fra fotoarkivet. De av troppen som synes på bildet er fra venstre: Nils Pettersvold i battledress m/pistol, Tormod Ask Henriksen med den kjente stengun, Ole Karls Eskerud (lagfører), Odd Nordli, Gardar Eskerud (lagfører), Arne Larsen, Knut Løvås, Anders Juel, Thorleif Pettersvold (lagfører), Arne Svendsen, Harry Schwencke, Ragnar Schwencke, Olaf Rustand, Olaf Gulbrandsen, Gunnar Prøis, Arne Løvås og Einar Løvås. De øvrige i troppen var følgende: Kåre Berntsen (falt på Haglebu), Jaan Steen Fjellanger, Karl Thorgersen, Trygve Nilsen, Bjørn Ask Henriksen, Kristian Løvås, Lars Gomperud, Rolf Pettersvold, Odd Treholt, Olaf Skjelsbæk, John Kollerud, Johan Christensen, Jørgen Gomperud og Tom Seeberg.

Den første 17. mai-feiringen på Konnerud etter fem lange krigsår lå an til å bli en gedigen folkefest. Så kom det triste budskapet, bare tre dager etter at en 17. mai-komité i festrus var samlet til sitt først møte: Konnerudmannen Kåre Berntsen hadde falt i kamp i Haglebuslaget den 26. april.

Av: Ingvild-Anita Velde Kösling

Haglebuslaget var en trefning 26. april 1945 mellom norske milorgstyrker fra basen Elg og tyske politisoldater av tysk og norsk herkomst. Trefningen fant sted ved Haglebuvann i Eggedal.

Lokale hjemmestyrker deltok i et befalskurs ved Haglebu, da en tysk patrulje gikk opp fra Eggedal for å lete etter våpenlagre de hadde fått tips om under en razzia. I starten av Haglebuvannet deler den tyske styrken seg, slik at de kan gå opp på begge sider av vannet. På vestsiden, ved Grantangen, ble tyskerne møtt av maskingeværild fra hjemmestyrkene. Etterhvert ble de også møtt av ild på østsiden av vannet. Trefningen varte i fire timer, til begge parter trakk seg ut. De norske styrkene ble deretter oppløst, og mannskapene sendt hjem. Dagen etter brente tyskerne ned hytter i området, men sparte Eggedalsbygda.

I etterkant ble det rapportert om syv falne Milorg-jegere, en av dem var Kåre Berntsen fra Konnerud.

Fred og 17. mai-feiring

I byarkivets gjemmer finnes mange historiske dokumenter og møteprotokoller fra et rikt foreningsliv på Konnerud. Det er i denne samlingen den ligger, møteprotokollen som forteller hvordan hjemmefronten allerede den 10. mai 1945 kalte inn til sitt første møte for å planlegge den mest spesielle 17. mai-feiringen noensinne. Det var Hjemmefrontutvalget på Konnerud som

Forts. neste side

Etter at folk hadde vært i kirken og gått i tog, koste alle seg på skolen, der det var servering av wienerbrød, boller og andre kaker.

oppnevnte komiteen, og det første møtet ble holdt hos landhandler Langerød.

Her er medlemmene, slik de står listet opp i protokollen: Landhandler Langerød, tømmermann Olav Ekholt, gårdbruker Olav Treholt, feiermester A. Amundsen, verkstedarbeider Edvin Nilsen, Artur Helland, lærerinne fru Arna Ekholt, lærerinne fru Aleksandra Gjestvang, lærer Olav Haveråen og lærer L. K. Heggen. Komiteen valgte Artur Helland som formann, Olav Ekholt som kasserer og L.K. Heggen som sekretær.

Kåre Berntsen fra Konnerud falt i Haglebuslaget. 17. mai-komiteen hedret hans minne ved å begrense feiringen av 17. mai 1945.

Lærer Olaf Haveråen holdt tale for dagen.

Pastor Birkeland.

Salutt og revelje

Referatet fra det første møtet forteller at det ble planlagt festligheter fra morgen til kveld. Det skulle være salutt og revelje, barnetog, gudstjeneste, leiker for barna, og folkefest for de voksne på kvelden, på skolen og i Folkets hus.

Detaljplanleggingen fortsatte i et nytt møte den 13. mai. Så, dagen etter, den 14. mai, ble det kalt inn til ekstraordinært komité-møte. I referatet fra møtet står det:

«Grunnen til dette møte var budskapet om, at en av hjemmefrontens mannskaper fra Konnerud - Kåre Berntsen - ble meldt falt ved kampen i Eggedal den 26. april. Da dette budskap har satt sitt preg på hele Konneruds befolkning, og da begravelsen skal finne sted 18. mai, enedes man enstemmig om å sløyfe folkefesten 17de mai i år.»

Og slik ble programmet for dagen seende ut:

- Kl. 8: Flaggparade ved skolen
- Kl. 9: Barna samles ved skolen - marsj til kirken
- Kl. 10: Gudstjeneste. Tale av pastor Birkeland.

Innkjøpene til feiringen ble gjort hos Konnerud Landhandleri. Til høyre sønnen Kristian Langerud.

- Kl. 12: Barnetog. Rute: Fra skolen rundt om Bekkedalen til skolen. Tale av lærer Haveråen. Bevertning for barna.

- Kl. 14.00: Idrettsleker for barna til klokken 16.00

Barna skulle ikke mangle noe

Selv om dødsbudskapet som kom midt i planleggingen kastet lange skygger over feiringen for de voksne, sørget komiteen for at barna ikke skulle mangle noe denne dagen. Allerede den 13. mai skrev de brev til bønder for å be dem bidra med mel, egg og fløte, slik at barna kunne få kose seg med boller og kaker. Her er bidragene som kom inn:

- Ole Grøteig: 10 kilo fint hvetemel og 20 egg
- Olaf Grøholt: 10 kilo fint hvetemel og 20 egg
- A. Pettersvold: 10 kilo fint hvetemel
- Hans Skaug: 1 snes egg
- Jacob Haslestad: 2 poser fint hvetemel og 10 egg
- Marit Stablum: 2 snes egg
- Brita Thorkildsen: 2 1/2 liter fløte
- Ekholt: 5 egg
- Frk. Myrhagen: 300 wienerbrød
- Fru Seeberg: 1 bløtkake

Til tross for bidragene, måtte komiteen skjøte på med innkjøpte varer fra Konnerud Landhandleri. Av notaen som ligger i protokollen, ser vi at det ble handlet mer mel, foruten kardemomme, bakepulver, margarin, tørrmelk, havregryn, landsøl, vørterøl og brus. Sist, men ikke minst, 95 ispinner til 25 øre stykket.

Kjøpte mange par sko

Av regnskapet, som ble revidert og funnet i orden av Arthur Helland og Olaf Haveråen den 18. mai, ser vi at det også ble brukt penger på å kjøpe inn 12 par sko, seks par hos «Solid» og seks par hos «Ruuds skotøiforretning», og at komiteen dessuten har betalt for «15 stk. skotøikort». Det går ikke fram av protokollen hvem som skulle ha disse skoene, men det er åpenbart at folk ikke bare manglet fint hvetemel etter fem lange krigsår.

Hele folkefesten kom på 747 kroner og 75 øre. Folk kunne tegne seg på lister med bidrag til festen, og dette ga 471 kroner og 43 øre i inntekter. Salg av ispinner og øl ga også noen kroner i kassa, og underbalansen på 96 kroner og 10 øre ble betalt av Hjemmefronten.

«Vi takker herved alle som har ydet såvel varer som assistanse med festligholdelsen av 17. mai. Det var en glede å se den god-

vilje som ble lagt for dagen. De strålende barneansikter får dere ta til dere som belønning. En spesiell takk til Jernbanens musikkorps».

Slik sto det å lese i annonsen 17. mai-komiteen rykket inn over to spalter i avisa Fremtiden, som endelig var på gata igjen, etter å ha blitt stanset under krigen.

Her er komiteens referat fra 17. mai-feiringen:

«17. mai 1945 ble en regnværets dag, men de gråtunge regnværsskyer var ikke i stand til å fravriste barn og voksne den glede og taknemlighet vi alle var besatt av. Norge var fritt, og 17. mai kunne igjen feires.

Feiermester Amundsen åpnet dagen med flaggparade. Speiderguttene og sanitetspikeene var møtt fram. Amundsen holdt en kort tale og flaggsangen ble sunget. Deretter gikk det fuldstendig et-

ter programmet. Lærer Heggen holdt ei tale før de gikk i kirka, og lærer Haveråen holdt tale for dagen. Deretter gikk toget fra skolen og den oppsatte rute. Jernbanens musikkorps spilte, og begeistringen var stor tross regnværet. Etter tilbakekomsten til skolen ble alle barn og voksne servert boller og wienerbrød og andre kaker. Bevertninga var gratis. På grunn av regnværet ble lekene sløyfet, og festlighetene sluttet kl. 2.30.»

Korps og fane

Det avsluttende møtet i komiteen ble holdt hos Olav Ekholdt den 18. juni. Der ble det valgt ny komité, som tok på seg et oppdrag som skulle sette sitt preg på alle senere feiringer av 17. mai på Konnerud:

Komiteen var arbeidsutvalg for «dannelse av guttemusikkorps på Konnerud», og tok også ansvaret for anskaffelse av skolefane.

17 mai Konnerud Skole 1954. Korpsets formann Odd Karlsen mottar ny fane fra damegruppa v/ Esther Ruud og Randi Karlsen. Foto: Thorbjørn Tollefsen.

Den mest kjente klokker Skoger har hatt

Hans Gulbrandsen Allum, klokker, lærer og forfatter, selveste Henrik Wergeland og Conrad Nikolai Schwach gikk til angrep.

Tekst: Tone Sverreson Ørmen

*Kilde: Skogerboken
Store Norske Leksikon*

Hans G. Allum født i Botne 1777 og død på Tangen i 1848. Han ble første lærer ved fattigskolen i Holmestrand. Ble beskrevet som en ustadig, lunefull og overspent mann, som hadde mest lyst til å sitte og dikte enn å holde skole.

Giftet seg til Thorsberg

Giftet seg med Karen Anker Thoresen i 1808. Hun var datter av Erland Thoresen, inspektør ved Jarlsberg Verk og bonde på Thorsberg gnr.80 br.nr 4 på Konnerud. Allum overtok Thorsberg i 1813 etter sin svigerfar, hans kone Karen døde i 1815. Hans Allum giftet seg noen år senere for 2. gang med Anne Marie Antonisdatter.

Allum var i 1803 huslærer på Solum og Eik i Skoger. Men i 1806 ble han utnevnt til klokker både på Konnerud og ved hovedkirken i Skoger, to stillinger han hadde helt til sin død.

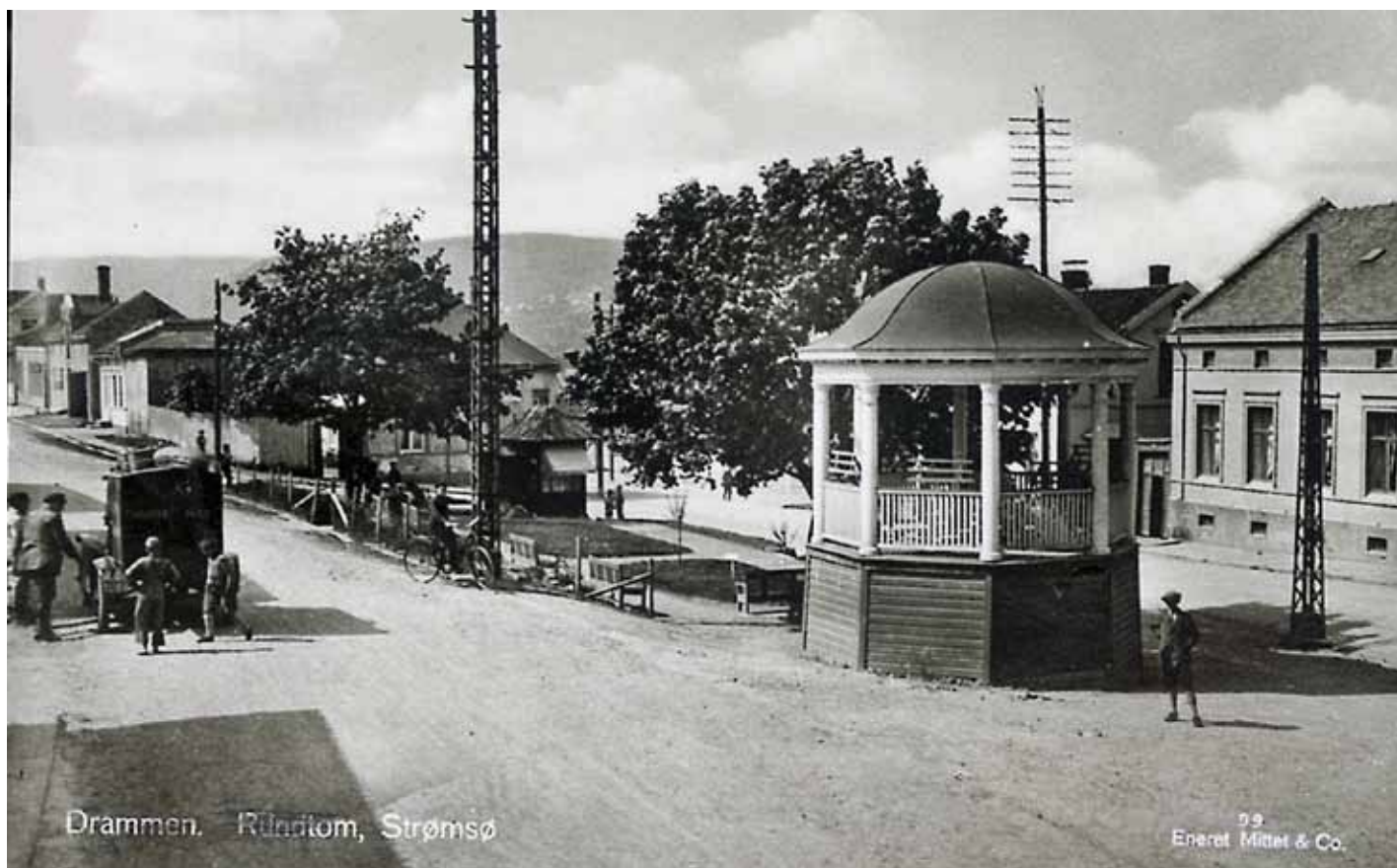
Konnerud Skole med låve. (Brant i 1933).

1807 ble det vedtatt en ny skoleplan, de 100 barna deles inn i 3 klasser. Den ansatte lærer ble klokker både i Skoger og på Konnerud-Verket og fikk 40 riksdaler i årlig lønn av skoleklassen, men disse pengene var vanskelig å kreve inn.

Slitte bibler

Hans Allum engasjerte seg også om Konnerud skole, for skolehuset var forfallent.

Allum skildrer dette i et brev til biskopen 27. oktober 1808 om

Postkort fra Tangen der han bodde en tid.

Thorsberg hvor Allum bodde. (Nabo til Konnerudhallen).
Foto: Fra Skogerboken.

forholdene ved Konnerud skole : «Skolen innvortes er jammerlig slett. Den er ikke forsynt med det minste av de sedvanlige skoleapparater unntatt horisontale bord. Det finnes ingen kakkelovnsdør, så røk fyller værelset, og ikke et eneste vindu som kan åpnes. Kakkellovnens rør og muren er falleferdige, gulvet ligner en ujevn vei. Skolen har slitte bibler, Verkets ungdom kommer bare på skolen nu og da og de har ikke Thonboes bibelhistorie.

Hans Allum som var den omtalte klokkeren, var ansatt som lærer i 1807 og klokker ved begge kirker 1806. Han ble av stiftsdiaksjonen avskjediget som lærer 1816.

Skolehuset var i 1839 så forfallet at man etter «almuens» anmodning søkte oplysningsvesenets fond om hjelp til å få det reparert. Allum ble separert fra sin andre kone i 1826, det var kanskje derfor han flyttet fra Konnerud og til Merket ved Tangen. Der drev han i Knudsens gård et leiebibliotek og bokhandel. Han søkte forgjeves å få bytte stilling med klokker Moe på Tangen. Med sin andre kone hadde han 2 sønner, Anton Kaare og Johan Gulbrandius, den siste overtok leiebiblioteket etter faren på Merket.

Hans G. Allum var en meget flittig forfatter, men hadde i høy grad en affektet og uforsiktig skrivemåte, hensynsløs vil vel noen si. For en artikkel han hadde i Drammens Tidende ble han i 1823 dømt til 4 dagers vann og brød og 30 spesidaler i omkostninger. Han var en flittig bidragsyter til avisen. I 1817 utkom hans første skrift «Manifest – et Circulaire fra Fanden»

Han skrev om Satan og skrev ei spottvisе om hvordan folk opptrådte når de ofret i kirken.

Han var religiøs og politisk radikal, skrev stadig om temaer han ikke mestret eller som var av det svarte i tenkemåten. Men da han skrev om hjemlig kjente temaer og om vanlige folkeviser med Eiker og Jarlsbergdialekt vant han mye ros. Han vakte mye forargelse men også sympati, en underlig skrue i de 40 årene han levde med bygdefolkene fra Skoger.

Forfatterskap

I 1809 startet han sitt forfatterskap med en politisk pamflett, men skrev også dikt og kokebøker.

Norges første kokebok ble utgitt i 1831 av Maren Elisabeth Bang. Husmannssønnen Hans Allum, gav borgerskapet et skikkelig spark. Han skrev kokebok på vers - og hvor samtlige oppskrifter er tatt fra andre, hele 80 % av dem fra nettopp Maren Elisabeth Bang. Oppskriften på kjørvælsuppe ble sunget unisont, til melodi av «Sønner av Norge». Så kom kokeboken Hanna Winsnes og Skjønberg Erkens bok overtok dette markedet på 1900-tallet.

Allum døde 72 år gammel, ble gravlagt ved Tangen Kirke i Drammen. Det eneste som ble skrevet etter hans død var i Drammens Adresse den 30. mai 1848.

«Klokker ved Skouger Menighet Hans G. Allum, afgik her i byen ved døden den 24de ds i en alder af 72 aar. Han angives i Samling af Folkeviser, Sagn og Stev i Almuedialekter skrevet av Jørgen Moe.

Som forfatter af vore almindeligste bekjendte Folkeviser. Det var en livlig Aand, der i sin tid udviklede en betydelig literær Virksomhed og som maaske ved en videnskabelig Kultur vilde have bragt det til noget mere end Almindeligt.

Allum er omtalt av Anton B. Rustad i boken «Klokkeren i Skouger, en politiker og rimsmed» (1920). Og av Henry Notaker i ny-utgave av «Provindssiaden» (1991).

Skoger Gamle kirke.

Monte Bello

Av: Erik Grinderud

Monte Bello er et kjent høyde og utsiktspunkt inne på Vestskauen 533 m.o.h. Det velklingende navnet er av italiensk opprinnelse og betyr "Det pene fjellet".

Toppen het opprinnelig Kikkut, men det kan jo ha vært språkmektige Sandefolk som har smykket toppen med det fine navnet, eller er det som noen mener en velstående Eidsfossing som stod bak.

Montebellotoppen har en kongelig utsikt med et bredt utsyn utover Sandebukta og skogene innover i Hof kommune. Oslofjorden kan man også skimte i det fjerne.

Toppen er et yndet turmål med blåmerkede løyper både fra Sande, Konnerud og Skoger.

Montebelloløpene

Det kjente Montebelloløpet har fått sitt navn fra dette høydepunktet.

I 1932 var det opprinnelig et skogsløp på 30 km hvor Skoger, Konnerud, Eidsfoss og Vinn Sande stod bak. Fra 1952 satte

Fra Monte Bello på begynnelsen av 1950 tallet: Fra V: Ole Karl Prøis, Svein Thoresen, Anne Lise Lie Nilsen og Kristian Sønju.

Skoger, Konnerud og Vinn i gang med turløp på ski som gikk annet hvert år med start fra Konnerud og Sande og de siste årene har vi fått Montebello-rittet på sykkel som går fra Sande til Konnerud.

Toppen ligger i et midlertidig vernet område mot Prestevannet. Litt lenger øst ligger Preste-sletteåsen 563 m.o.h., - også med en fantastisk utsikt ned mot Eikeren og Hof.

Litt lenger syd ligger den fine plassen Kabretta som ble etablert av eierne på Eidsfoss Verk i sin tid.

Tegning: «Monte Bello», Erik Grinderud.

Sogneprest Hans Nielsen i Skoger

Tekst: Per Runar Thoresen

(Kilde: div. arkiv+ Ivar Vik Jub. boka Konnerud Kirke)

Hans Nielsen var fra Holmestrand der hans far var skibsreder og han var prest i Skoger fra 1851 til 1866. Således var han også prest da Konneud gamle kirke ble innviet i 1858.

Han arbeidet også for at Skoger skulle få ny kirke men den kom først i 1885 da Lorentz Holtermann var sogneprest i Skoger. Nielsen ble prost i Nordre Jarlsberg i 1852 og giftet seg med Anne Dorthea Thurmann og levde med henne "i et saare lykkelig Egteskap". som det het. Nielsen hadde i lang tid en konflikt gående med en medhjelper- en stridbar kamphane – som han til slutt måtte ha biskopens hjelp for å bli kvitt.

Hans Nielsen blir skildret som en dugelig prest, men måtte søke avskjed på grunn av helsen.

Sogneprest Hans Nielsen som etter bildet å dømme så ganske så streng ut.

Sogneprest Hans Nielsens arbeidsplass: Alteret i Skoger gamle kirke.

Stor makt – gav tillatelse til både nadverd og "stryknin" (gift) Sognepresten hadde som kjent et sterk posisjon i forrige århundre og det er nesten pinlig å se hvor ydmykende mange henvendelser til sognepresten var formulert.

Vi har et arkivklipp hvor en dame på Nøsted henvender seg til Sogneprest Nielsen og ber om tillatelse til å ta Nadverden i Tangen Kirke. Antagelig tilhørte hun Skoger Menighet, men bodde på Nøsted p.g.a. helsen.

Nadverd

Nøsted 7de J7 1865

Hre Pastor Nielsen. Skauger Prestegaard.

Hre Kjær har været saa snil at udvirke for mig at faa gaa til Alters ved Tangen Kirke, men Her Dejenbol (muligens prest i Tangen?) fordrer Tilstaaelse av Dem, og det er denne jeg herved vil bede Dem saa vakkert om at faa. Jeg har nu over 1 aar været saa Syg at jeg ikke har kunnet komme i Kirke, derfor længes jeg nu efter at nyte Herrens Nadvære. Jeg er fremdeles Syg og i en Alderdom, snart 75 Aar.

Ærbødigst Else Lind

R. Juel som sikkert har etterkommere i Skoger ville starte med Jakt.

Stryknin

Herr Sogneprest Nielsen.

For at skaffe mig nogen Beskjeftigelse vil jeg gjøre Forsøg med at lægge mig efter at fange Ræve og muligens Roovdyr, men da jeg hertil behøver ½ Lod Stryknin, der ei kan faaes uden efter attest, er jeg herved saa fri at anmode herr Sognepresten om at ville meddele mig en saadan idet jeg giver Dem mitt Æresord for at det af mig ikke skal blive misbrugt,-

Ærbødigst R. Juel

Eeg den 28de November 1860

Fakta om stryknin

Stryknin er et naturlig plantegift utvunnet av frøene fra det indiske brekknøttetreet (*Strychnos nux-vomica*). Formen til stryknin er fargeløse krystaller med ekstremt bitter smak. En prosent av den dødelige dosen i et glass vann kan lett merkes av offeret. Giften påvirker nervene slik at de konstant aktiverer musklene. Dødelig dose av stryknin er 15–50 mg.

Symptoner

Først stivhet i kroppen og kvelningsfølelser, deretter groteske ansiktsgrimaser og rykninger i kropp og lemmer. Offeret dør etter få timer av utmattelse og lammelse av pustefunksjonen uten først å ha mistet bevisstheten. Spor av stryknin kan påvises i blodet.

Sørvangen Næringspark -Et majestetisk mesterverk

Murmester Olaf Frøiland har til gangs satt spor etter seg i vårt lokalmiljø på Konnerud. Hans visjon om å skape arbeidsplasser også til personer med spesielle behov gikk langt ut over hans private virksomhet. Det kan i parentes bemerkes at vi som hadde gleden av å jobbe hos Murmester Frøiland opplevde en flott arbeidsplass med et unikt godt arbeidsmiljø. Olaf og hans folk hadde bl.a. prosjektet med Braathen-gården og utvidelse av Delikat Fabrikker AS midt på 1960-tallet. Et høydepunkt var da Olaf kom på besøk i arbeidsbrakka annenhver fredag i hatt og frakk med lønningsposene. Han ga alle et håndtrykk med ordene: «Takk for innsatsen!»

Av: Reidar Chr. Hyldetoft Senior

Sørvangen blir til

HM Kong Olav 5 åpnet Eikholt 24. august 1980. Lenge før dette hadde Olaf visjonen om Sørvangen, men utsatte planene. Visjonen om et arbeidssenter ble utløst over tid av at han var bestefar til Geir Krokmyrdal. Han var en ung mann med behov for et tilrettelagt arbeidstilbud. Olaf hadde gjennom etableringen av Eikholt underveis måttet tåle mye byråkratisk motbør. Likevel var Sørvangenprosjektet Olafs fanesak 14. dager etter åpningen av Eikholt! Men han var kjent som en mann som ikke tok et nei for et nei. Han kunne sitte på gangen i departementet etter først å ha blitt avvist av byråkraten helt til denne skulle gå for dagen. «Nei, sitter du her ennå? sier byråkraten. «Ja, jeg sitter å tenker

Olav og Olaf ved åpningen av Sørvangen arbeidssenter 28.8.1984 (Kong Olav til venstre som noen sa da de så bildet). Foto: Drammens Tidende.

på hva majesteten vil si til avslaget», svarte Olaf Frøiland. Da ble det fart i sakene. Per Sanne som var daglig leder på Sørvangen /Eikholt 1984-1994 forteller at en lang ørkenvandring i departementene endte i en oase. Etter et kort møte med statsråd Arne Rettedal i Kommunal- og arbeidsdepartementet (regjeringen Willoch) hadde prosjektet fått grønt lys på høyeste hold. Problemstillingen underveis var det «private prosjektet». M.a.o. utenfor A-4 og tradisjonelt tenkesett for arbeidsmarkedsbedrifter. Olaf viste sin kreativitet, og flere innsamlingsaksjoner ble igangsatt. Etter først å ha vist motvilje, fikk Aetat (NAV) ordre fra departementet om å åpne for samarbeide med Sørvangen lokalt. Leder av Fylkesarbeidskontoret, Vegard Vohheim, inntok rollen som en positiv samarbeidspartner. Olaf Frøiland ga 15 mål av eget tomteareale til prosjektet. I et brev av 3.2.1983 til direktør Bjarne Orten skriver Olaf bl.a. «Ja, nå er tallene på bordet, og jeg må nok se i øynene at det vil koste 6,9 millioner kroner. I tillegg så skal det også inn noen bygninger. Jeg kan ikke si noe annet enn at jeg igjen ber om hjelp så langt du kan forsvare. Rettedal vil kalle Sørvangen et spesielt prøveprosjekt og går dermed utenfor nåværende rammer. (Kjekk kar) Og jeg regner med byggestart ca. 15. april 1983. Dette selvfølgelig under forutsetning av, at finansieringen er sikret.»

En stor framtidsgave

Den gode naboen til Sørvangen, Willy Norli, kunngjorde en gedigen fremtidsgave for utvidelser i januar 1986. Gaven var 12 mål tomteareale på sør-vestsiden av allerede eksisterende område. «Nå er jeg 71 år og må begynne å tenke på å avvikle etter meg. Det var naturlig å tenke på Sørvangen»- uttalte Willy Norli til lokalpressen den gang.

Daglig leder Richard Fjerdingstad med fem medarbeidere som har vært med fra starten ved 15. årsjubileet 28.8.1999. Foran fra v: Elise Lindaas, Randi Aasen. Bak: Ole Kristian Bergeresen, Håkon Holemark, Richard Fjerdingstad og Ole Lindås.

En kvalitetsbevisst veteran

Elise Lindaas (52) har hatt sin arbeidsdag ved Sørvangen fra oppstarten i 1984. «Det blir 30. sammenhengende år til neste år, det!» - sier hun stolt. Da jeg spør henne om Olaf Frøiland, husker hun spesielt at han ofte sa: «Vi må stå på og jobbe for å bygge landet, jenter!» Elise har trivdes med arbeidet sitt i alle år. Hun er svært allsidig, og kan stå som et godt eksempel på Sørvangens evne til å snu verdiskapningen etter markedes behov.

Elise Lindaas (52) viser stolt fram gode fotominner på veggen etter 29 års solid arbeidsinnsats på Sørvangen. Foto: Reidar Chr. Hyldetoft.

«Vi har ikke så mange egne produkter lenger. Men heldigvis har vi beholdt Nissedraktene og veden. Det er fint,- for vi legger liksom litt egen stolthet i kvaliteten på dem. Ikke sånn å forstå at vi ikke streber etter kvalitet på alt vi gjør for kundene våre. Men heldigvis kvalitetssikrer vi alt vi foretar oss. Det hender vi får inn frukt fra leverandøren som ikke er bra. Den kan vi jo ikke sende videre til våre kunder, men må sortere ut. Her synes jeg leverandøren bør skjerpe sin kontroll.» Elise er begeistret for tilretteleggingen av jobbene på Sørvangen. Og det fine er jo at vi får lønn (NOK 20/time), samt julebonus i tillegg til trygden. Når bedriften tjener penger går overskuddet tilbake til investeringer i maskiner eller utstyr vi trenger for å drive, det er positivt!»

En innovativ vekstbedrift

Sørvangen er en innovativ mønsterbedrift i nasjonal sammenheng. Samfunnsutviklingen i kongeriket blir mer og mer teknokratisk. Dette gjenspeiler seg også i arbeidslivet. De tradisjonelle arbeidsoppgavene for industribedrifter flagges ut. Nye oppdrag

Populært prinsessebesøk ved 25. årsjubileet 28.8.2009. Märtha Louise samtaler med Margot Bakkerud og Trond Laurud (med caps) mens de jobber med montering av plastprodukter. Bak: Politimester Christine Fossen. Foto: Drammens Tidende.

må fremskaffes. Her har daglig leder Richard Fjerdingstads kreativitet og markedsføring gjennom sloganen: «Hva kan vi gjøre for deg?» over tid gitt gode resultater. Noen tradisjonelle arbeidsoppgaver som gir varig arbeid er beholdt, andre er valgt bort og erstattet med nye. Eksempler på det siste er makulering av sensitive dokumenter både for bedrifter, det offentlige og private. Men det som virkelig lukter innovativ fornyelse er avdelingen for sletting av dataharddisker med magnetteknologi. Sørvangen Næringspark er for øvrig godt synlig i trafikken både lokalt på Konnerud og nede i byen bl.a. gjennom fargeglade logoer på biler som leverer jobbfrukt til bedrifter og offentlige kontorer.

Satt Konnerud på norgeskartet

Olaf Frøiland har gjennom sin gründervirksomhet ved etableringen av både Eikholt og Sørvangen i tillegg til å gi unike tilbud om livskvalitet til personer med spesielle behov, satt Konnerud på kartet. Mange prominente personer så vel fra regjering og storting, samt kongehuset har besøkt de skogkledde idyllene på Høylandet. Lise Christoffersen uttalte etter et opphold som en dags sommervikar i produksjonen i august 2006; «Jeg har fått et godt inntrykk av en god arbeidsplass for dem som er her til daglig. Dette tar jeg med meg til Stortingets Arbeids- og Sosialkomitè's videre arbeide.» Men det viktigste er et sitat fra Konnerud Menighetsblad for noen år siden, spør du meg: «Følelsen av å være velkommen uansett stilling og stand, har nok mange hatt etter et møte med Sørvangen.»

Heder til Olaf

Olaf Frøiland mottok «Melvin Jones Fellow» som er Lions høyeste internasjonale utmerkelse i 1990. Han ble også Ridder av St. Olavs Orden. Olaf døde i 1992, men hans livsverk føres videre av dyktige styrer og innovative ledere, til beste for personer med spesielle behov, bedrift og samfunn.

Fakta om

Sørvangen Næringspark

- Åpnet 28.8.1984 av HM Kong Olav V
- Konneruds største arbeidsplass
- Gir tilrettelagte tilbud til 56 personer (VTA)
- I tillegg 6 praksisplasser for ungdom i 2 kategorier
- Har 11 personer i arbeidsledelse og administrasjon
- Lokale fagutdannede pensjonister har avtaler om deltidsjobb
- Har en allsidig verdiskapning og omsatte i 2012 for 14,5 NOK mill
- Tilsluttet ASVL – landsomfattende organisasjon for 235 bedrifter som gir tilbud til personer med behov for tilrettelagte arbeidstilbud
- EQUASS-sertifisert i 2011 på kvalitetssikring med ekstern revisor etter krav fra NAV
- Styreleder Bjørn Husemoen, styremedlemmer Erik Dalheim, Gunnbjørn Gulliksen, Ole Chr. Aaserud. Britt Bærulfsen Drammen kommunes styrerepresentant

Kon -Tiki på Konnerud

Av: Per Runar Thoresen

På midten av 1950-tallet hadde vi storbesøk på Konnerud. Jeg var sammen med min far da selveste Thor Heyerdahl var på Folkets Hus (Bydelshuset ved Konnerud Skole) Det var i regi av det lokale Folkeakademi at Thor Heyerdahl viste den sangomsuste dokumentarfilmen om Kon – Tiki ferden på et smalfilmkamera. Vår nabo i Grubegt. Rolf Larsen - var lokal formann i Folkeakademiet og var stolt over å kunne vise frem en slik godbit. Vi syntes det var en spennende film og en spennende ferd denne fantastiske turen på 101 dager fra Peru. Vi guttunger slukte de spennende bildene med hai, storm og andre hendelser på turen , men skjønte vel neppe det vitenskapelige omfang som Thor Heyerdahl skulle bevise ved denne ferden. Jeg synes fortsatt jeg hører Heyerdahls meget spesielle stemme da han kåserte underveis mens den ene filmrullen krympet og den andre vokste. Filmen varte i 75 min og ble tildelt Oscar-prisen i 1952. Den vises hver dag på Kon-Tiki-museet på Bygdøy.

Fakta om Folkeakademiet

Folkeakademiet ble etablert i 1905 og var en ideell norsk organisasjon, med det formål og bidra til enkeltindividents vekst gjennom erverv av kunnskap og kulturopplevelser. De fikk statlig støtte, men den avtok i mellomkrigstiden og det ble stadig færre lokale akademier. Etter krigen i 1945 ble det statlig støtte igjen og antallet tok seg sterkt opp.

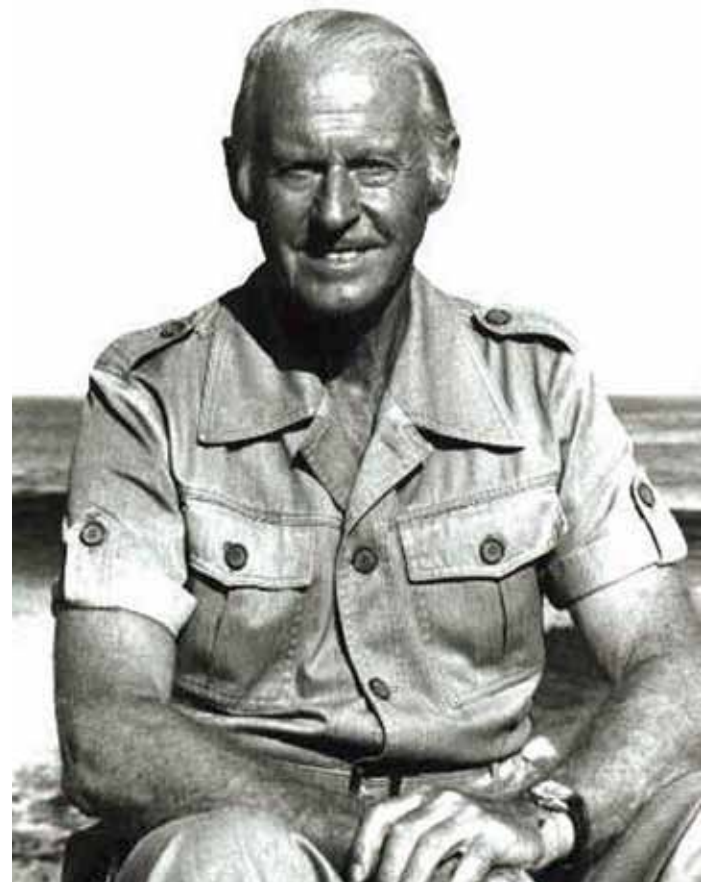
I 2005 hadde man ca 2000 enkelte medlemslag organisert i 180 lokale Folkeakademi.

Drammen Folkeakademi har fortsatt en oppegående virksomhet og holder rundt 15 foredrag i året. Slagordet er "For Folk flest".

Min far kjøpte også boka om Kon-tiki-ekspedisjonen som kom ut i 1948. Den var på nesten 300 sider og hadde mange spennende bilder fra ekspedisjonen. Jeg husker at jeg bladde mye i denne boken i årene som fulgte og mimret de samme seanser jeg hadde sett på filmen.

Kon – Tiki navnet

Flåten ble døpt Kon-Tiki etter solkongen Con –Tiki Viracocha. I flg. Heyerdahl er Kon – Tiki stamfar til folket i Polynesia.

Thor Heyerdahl.

Til oksen med øksen ku

Av: Normann Solberg

(innspill fra red: Øksen ku betyr brunstig/kåt ku)

Da jeg kom til Konnerud i 1951 var stedet svært annerledes enn i dag. Det var, kort sagt et lett urbanisert bygdesamfunn hvor primærnæringen var jordbruk. For øvrig var det håndverkere og arbeidere fra jernbaneverkstedet på Sundland som her hadde sine hus og hjem. Det var også mange hytter her som var delvis bebodd året rundt.

Far slektet fra Solberg, også kalt Røyseplassen. Her bodde farbror Olaf og kona, tante Anne. Jeg kom til Konnerud for å hogge tømmer i Skjelsbækskogen for farbror Karl og bodde på "Kaffe'n" men jeg var stadig nede på Solberg og hjalp til i onnearbeide og diverse andre sysler. Arbeidet med dyrene likte jeg godt, men det ble helst hesten Brona for fjøsstellet var tantes domene.

En dag, om det var vår, sommer eller høst husker jeg ikke. Vinter var det i alle fall ikke. Hadde det vært vinter ville nok den turen jeg fikk forløpt på en ganske annerledes måte.

Som sagt var tante Anne sjefen i fjøset. I dag kunne hun fortelle at nå var 'a Dagros øksen og måtte til okse for å bedekkes. Det passet derfor bra at jeg kom og kunne ordne den saken. Vell, den saken hadde jeg jo bivånet tidligere, men aldri som evnukk.

"Det går så greit" sa onkel. "Du leier kua til Haugen. Han Johan Haugen har okse og vi har avtale om saken. Hvis ingen er hjemme, - er det bare å låne øksen."

Jeg hadde vært gjetergutt å Krokskogen under krigen en sommer så det skulle nok gå. Det var bare å trå til. Med kua i tjør bar det ut av fjøset og nedover Gåserudgata. Jeg stod nesten på hælene og hadde full hyre med å taue den kåte kua. Godt det ikke var holke. Forbi Pettersvold og Torsberg gikk det delvis i full galopp, Andpusten og skjelven i knea nådde jeg tunet på Haugen, bandt kua i uthusveggen og banket på. Ingen svarte. Vell, jeg hadde mine instruksjoner. Hælkjøre hjem med uforettet sak kunne jeg ikke. Jeg fikk prøve og ordne opp alene.

På bildet ser vi Olaf og Gudbjørg Halden og hesten. Det var de som eide øksene. Her under potetopptaking sammen med unge Ragnar Halden. Foto: Fra fotoarkivet.

5- kroningen er det vel mange av oss som fortsatt husker.

Valgets kval

Inne på fjøset stod det to okser. Den ene større enn den andre. Jeg valgte den minste av dem, satte på den tau og leide den ut. Kua stod fremdeles bundet i uthusveggen.

Øksen snuste og snøfta, men hver gang den skulle klyve på flytta kua seg så øksen datt av med uforettet sak, og jeg fikk en liten runddans på tunet. Jeg gjorde flere forsøk uten å lykkes. Syntes kua remplingen var for liten? Vell, jeg får ta mot til meg og prøve den store. I fjøset lå det en liten tomsekk. Den hengt jeg over horna på stuten slik at aua på'n var dekket og så bar det ut på nytt.

Første forsøket var mislykket. Da kom endelig fru Gudbjørg Halden. Hun hadde sovet middag og ble var at det foregikk noe utpå gården. "Men kjære deg, gutten min. Hva er det du gjør?" Så måtte jeg fortelle ærendet mitt, og ved hennes hjelp ble saken ordnet og øksen leid inn igjen på fjøset. "Åssen turte du detta?" spurte hun etterpå. "Denne øksen har ikke vært ute tidligere." Jeg tørka svetten og dro tilbake til Solberg. Kua var blitt tam, Hu hadde fått si løst tilfredstillet. Det var min første tur med øksen ku. Jeg tror tante bestilte dyrlege og kunstig inseminasjon for ettertida.

Fem kroner

Redaktøren minnes en tilsvarende opplevelse midt på 1950-tallet da jeg gikk med ei ku helt fra Grubegt, til Torsberg som også hadde økse. Jeg skal ikke utbrodere turen, men husker godt at jeg hadde med meg en femmer. (blå papirpenge den gang). Jeg antar dyrlegen i dag har en noe høyere takst.

Gamle Erikøen

Av: Inger Johnsrud

I min barndom var det å handle noe vi ikke drev med sånn i utrengsmål. En slang ikke innom butikker rett som det var, i hverdagsklær, og uten bestemte mål for øyet. Jeg kan ikke huske at noen sa ut i lufta at "jeg bare kikker litt, jeg" når de kom inn butikkdøra, og det var iallfall ingen som vandret rundt i lokalet og bare forsynte seg selv innimellom varene. Nye klær husker jeg at jeg var med til byen og handlet to ganger i året, til jul og 17. mai, pluss kanskje jeg kunne få noe nytt når skolen begynte på høsten hvis det gamle var fravokst. Da tok mor på seg drakt og hatt, og jeg fikk på meg penskjørtet og strømpebukser uten stopping på knærne. Handleturen var en dagsutflukt med Hellingbussen ned til byen, og var jeg riktig heldig tok vi turen innom kaféen i Globusgården mens vi ventet på bussen hjem. Mat og andre dagligdagse behov kunne vi bestille pr telefon hos Martin Grimsrud nede ved Skoger stasjon, som kjørte ut varer én gang i uka. Var noe en sjelden gang glemt, hendte det jeg fikk i oppdrag å sykle bort til Langebro som hadde butikk på Gjerpen.

Men flest minner har jeg nok fra butikken til Bjarne Eriksen. Hans tradisjonelle landhandleri lå jo på Fagerheim, rett ved skolen min. Utenfor døra til Heimtun Landhandleri gikk trafikken på "Sørlandske" (E18), i tillegg til Gundesølinna. Han hadde sågar bensinpumpe der, pluss alle oss skoleungene som enten bare ventet på bussen, eller stakk inn i butikken hvis vi var så heldige å ha noen svette mynter i handa, for å kjøpe KIP tyggegummi eller andre små fristelser.

Bensinpumpa ved Heimtun Landhandleri. Foto: Bjarne Eriksen.

Der inne så det ut, slik jeg husker det, akkurat som prototypen på en gammeldags landhandel. Her var den lange disken som bare Eriksen selv med frue kunne forsere via en vippelem. Her var tett i tett med varer stablet i masse hyller langs alle vegger. Her hang varer ned fra taket, og via en lem i gulvet kunne Eriksen hente fram enda flere varer fra nede i kjelleren. Oppå disken tronet den store vekta og det store kassaapparatet, i tillegg til flere varer. Best husker jeg selvfølgelig dropsglass og annet godteri, men vareutvalget dekket det meste.

Heimtun Landhandleri. Foto: Bjarne Eriksen.

Nye tider hadde egentlig begynt å innhente Bjarne Eriksen og butikken hans. Langebro og Grimsrud la ned sine virksomheter, men "gamle Eriksen", som han kalte seg, holdt stand. Han var en stor skøyer, så da andre butikker i byen begynte å reklamere med "Snarkjøp", var han raskt ute og hang opp håndskrevet plak-
 kat på døra si: "Ta det med ro kjøp". For i butikken hans skulle man ta seg tid til en prat, og gjerne en god historie, og bevegel-
 sene bak disken var langsomme. Ikke noe stress her, nei! "Ly-
 net" kalte etter hvert vi ungene ham ironisk, vi syntes det gikk
 litt vel tregt noen ganger.

Selv da han ble utsatt for uærlige gjester – jeg velger å tro det
 må ha vært tilfeldig forbipasserende på "Sørlandske" – tok han
 også dette med en humoristisk vri, og hang opp ny plak-
 kat på døra: "All nasking og innbrudd forbudt. Hilsen gamle Eriksen".
 Mest kjent er nok Bjarne Eriksen som den skøyeraktige kjøp-
 mannen, men han var også i alle år en ivrig og dyktig fotograf,
 som bl.a. historielaget har dratt nytte av, med nå historiske bilder
 fra hverdagslivet i Skoger. Han spilte også fiolin og skrev små,
 humoristiske dikt. Blant annet følgende fra sine pensjonistdager:

Gamle Eriksen spiller for fru. Foto: Reidar Halden.

*Humoristisk plak-
 kat: Innbrudd forbudt! Foto: Reidar Halden.*

*Jeg synes navnet pensjonist
 høres veldig trist.
 Friherre synes jeg er bedre,
 det kalte man jo våre fedre.
 Her i Skoger er det godt å være
 for en gammel mann med fyldig pære.
 Hyggelige mennesker og vakker natur,
 ingen plass for gretten og sur.
 Dog må jeg allikevel klage
 på E18 som grenser til min hage,
 og trafikanter som stopper sine biler
 og inn på min eiendom iler.
 Gjør sitt fornødne og skvetter på vegger,
 de skulle hatt noen rapp på rumpe og legger.
 Og søppel de tømmer hvor det måtte passe,
 i stedet for å ha det med hjem i en kasse.
 Men de lider vel av søpletufs- og hundeskvettsjuke.
 De burde plasseres oppi ei ruke!
 Men kanskje de har lært av sine hunder –
 eller drukket litt brus og litt dunder.*

Hilsen Gamle Eriksen

Bygdesamlingen på Borge – 35 år

Tekst og foto: Tone Sverreson Ørmen

Skoger Bygdemuseum på Borge, et bygdemuseum av stor historisk verdi. Dette var en av de store og prioriterte oppgavene styret i det nystiftede Skoger Historielag tok fatt på etter stiftelsen i 1975. Ved starten var det 250 gjenstander, i 2008 hadde samlingen fordoblet seg.

En dobbelt rive fra ca 1850 ble ved åpningen kåret til den mest spennende gjenstanden. Men samlingen har nå veldig mange spennende gjenstander. Hovedvekten ligger innenfor jord og skogbruk,

men det er gjenstander fra skole og hverdagslivet.

Det finnes en kjøkkenkrok og skolestue fra 1930 årene. Kjøkkenet er utrustet med den tids kjøkkenutstyr. I skolestua finner man bl.a. skolepulter, skoleransel av kalveskinn og skolebøker.

I en av båsene er det innredet skomakerverksted (fra Vestbygda skole og Frydenberg).

Damesadel, gamle ski, diverse melkepann, stabbur klokke og salmaker utstyr og mye annet. Av jordbruksredskaper er

det, utstyr til tresking, såmaskin, sleperive, geite-doning, det er utrolig mange interessante redskaper som det er viktig å ta vare på.

Skogerbygda hadde mistet så mye, butikker, jernbanestasjon og postkontor. Derfor ble bygdesamlingen til. Det ble vasket, snekret, murte og malte for 35 år siden, slik at de gamle gjenstandene kom til sin rett. De fremmøte på åpningsdagen ble imponert over den nye attraksjonen Skoger bygda fikk med denne samlingen.

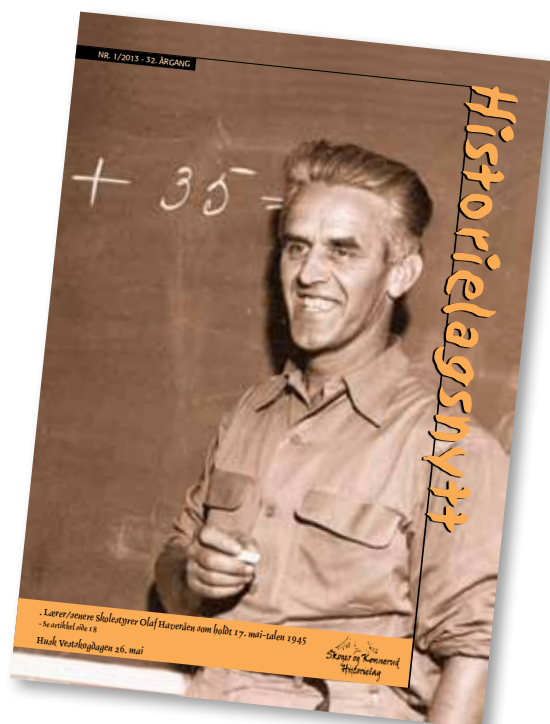
Medlem i historielaget?

GRATIS MEDLEMSAVIS! Ønsker du å bli medlem og få dette fine bladet "gratis" i din postkasse?

Bli medlem i Historielaget for kr 175,- pr år.
Familiemedlem kr 250,-.

Send penger med angivelse av avsender til
Konto: 2310.21.21554
Skoger og Konnerud Historielag
Postboks 9112, 3006 Drammen

Du kan også sende e-mail eller ringe til:
e-post: post@skhist.no,
Tore Skjeldrum, tlf. 92 63 82 31

32774982321174

TIPPE – LOTTO – JOKER - KENO

Hver gang du spiller kan du la staten betale en andel til Skoger og Konnerud Historielag. Registrer deg eller gi kommisjonæren vårt reg.nr. **982321174**

Knalltilbud! - Bøker med innhold

Unikt innblikk i Konneruds 2-300 år gamle historie fra Gruvedriften da det jobbet 3-400 personer på Konnerud.

En bok til kr 150,- eller 2 bøker til kr 200,-
(du velger bok)

e-post: post@skhist.no eller ring
Kai-Roger Olsen tlf. 911 44 791.

1 bok
kr **150,-**

Begge bøkene
kr **200,-**

Returadresse:

Skoger og Konnerud Historielag
Postboks 9112, 3006 Drammen

Spennende Vandringar til høsten

Teatergruppa "Det dramatiske Selskab" forfølger suksessen fra i fjor med vandring i historisk miljø med guiding og små skuespill – tablåer. Planen er start og innkomst ved Stordammen og en runde opp mot Konnerudkollen og ned Grubegt. med tablåer på historiske steder underveis.

Antagelig blir det samme opplegg 3 - 4 dager i mnd.skiftet august- september 2013. Foreløpige fastlagte datoer: Tirsdag 27 august, onsdag 28 august, lørdag 31. august og søndag 1. september. Følg med på annonser/plakater om detaljene når tiden nærmer seg.

Teatergruppa

Vestskogdagen

Søndag 26. mai er det Vestskogdagen igjen med bautase-remoni til minne om Vestskogjegerne inne ved Lauvkoll-tjern. Detaljer om programmet forøvrig blir bekjentgjort senere.

Bilde fra arkivet: Foto: Reidar Halden Minnestunden i 1976.

Johan Stråle som skuespiller i 2005. Foto: Reidar Halden